

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1884

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ₪Ρ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ₪Ρ. 8

ενηλ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επι της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 38.

1884

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'

Ευδόκη ἔφηται ἂν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαφῇ φρ. 20 — ἂν συνθετοὶ ἀρχίζονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως καὶ ἐν Ἑλλάδι — Γραφικὸν Διεύθ. Ἐφ' ἡς λαοφ. Πανεπιστημίου 89.

15 Ἀπριλίου 1884

Ο ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΤΗΣ

ΑΙΗΓΗΜΑ ΕΛΜΟΝΑΟΥ ΑΜΠΟΥ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ

(Συνέχεια τῆς προηγ. φύλλου)

Εἰς τὴν Βίσκραν τὸ ἐκ Γαλλίας ταχυδρομεῖον φθάνει καθ' ἑβδομάδα. Ἡ σάλπιγξ ἀγγέλλει συνήθως τὴν ἀφίξιν του, οἱ ἀξιωματικοὶ πάντες ἐπιβουδουσιν εἰς τὴν στρατιωτικὴν λέσχην καὶ ἐκεῖ ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τεταγμένος ἀξιωματικὸς κάμνει τὴν διανομὴν. Χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἐπαινεῖσω τὸν ἑαυτὸν μου, διότι ἐπὶ τέλους ἡ εὐτυχία ἐν μαρτυρεῖ πάντοτε τὴν ἀξίαν τοῦ εὐτυχοῦντος, ἠμολογῶ ὅτι ἔχω καλοὺς καὶ πιστοὺς φίλους καὶ ἠγογγεῖαι ἐκ τῶν σπανίων. Γράφω ἡλίγον, διότι δὲν ἔχω καὶ τί νὰ γράψω, ἀλλὰ ἀνέκαθεν μοὶ συνέθη νὰ λαμβάνω πολλὰς ἀπαντήσεις. Καθ' ἑκάστην λοιπὸν ἑβδομάδα ἐλάμβανον πέντε ἢ ἕξ ἐπιστολάς, ἑνίοτε δὲ ἑννέα ἢ δέκα: ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει ὑπερηφανευόμενος ἔθετον ἐν παρατάξει τὰ γράμματά μου ὡς παιγνιόχαρτα καὶ ἤρχιζον τὴν ἀνάγνωσιν ἀπὸ τὸ γράμμα τῆς μητρός μου. Οὐδέποτε ἤρχισα ἀπὸ ἄλλο γράμμα!

Πρῶταν τινὰ τοῦ Σεπτεμβρίου, ἦτο ἡ τετάρτη τοῦ μηνός, θὰ τὸ ἐνθυμούμαι καθ' ὄλον μου τὸν βίον, εἶχον λάθει ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐπιστολάς. Ἡ καλή μου γραῖα μοὶ ἔπεμπε μίαν συναλλαγματικὴν πεντακοσίων φράγκων, πρὸς τούτοις δὲ μοὶ ἀνηγγέλλετο ἡ ἀποστολὴ χοιραμηρίων, λουκανικῶν, οἴνου καλοῦ καὶ ἄλλων ποτῶν, παντὸς ἔτι ἐχρεώζετο τέλος πάντων διὰ νὰ καλοπεράσω ἐπὶ ὀλίγον μῆνα. Ἡμῖν εὐχαριστημένος, ἐπέτιον ἀπὸ τὴν χαρὰν μου καὶ ἐν ᾧ ἀνεγίνωσκον, διέκρινον μὲ τὴν ἀκραν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φακέλων τὸ γράμμον τῆς ἐξαδέλφης μου τῆς Γραϊτγεν καὶ παλαιῶν μου φίλων. Ἀπεχώρησα εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον τῆς λέσχης διὰ νὰ ἀπολαύσω μόνος μου τὴν εὐτυχίαν μου ἐν ἀνάσει καὶ ἡσυχίᾳ. Ὁ Γουζῶν τὸ ἤξευρε καλὰ τὸ μέρος, θὰ νομίζῃ ὅτι τὸ βλέπει. Βισέρχομαι καὶ βλέπω τὸν ἀκροβολιστὴν, ὅστις τὴν ὄραν ἐκείνην μὲ ὄψιν τετραγαμμένην ἔσχίσε τὴν ταινίαν μεγάλης ἐφημερίδος.

«Εἰ, τῷ λέγω ἀπερισκέπτως, τί κάμνεις λοιπὸν αὐτοῦ; δὲν σὲ εἶδον εἰς τὴν διανομὴν, δὲν εἶχες γράμματά σήμερον;»

Ἐχούθῃ εἰς τὸν λαιμόν μου ὡς μικρὸς λέων καὶ σφιγγὼν με ἀνέκραξε.

«Μὲ προσβάλλεις! τί σοῦ ἔκαμα καὶ μὲ προσβάλλεις! Ἡξεύρεις πολὺ καλά ὅτι κανεὶς δὲν μοὶ γράφει! Ἄχ Κάρολε, Κάρολε!» Καὶ διὰ μιᾶς, χωρὶς νὰ μοὶ δώσῃ καιρὸν νὰ ἀρθρώσω οὐδὲ λέξιν, διεσκέλισε τὸ χαμηλὸν τοῦ δωματίου παράθυρον καὶ ἔφυγε κλαίων. Τὸ κατὰστημα τῆς στρατιωτικῆς λέσχης εἶναι εὐτυχῶς ἰσόγειον.

Ἐμείνα ἀπέκτηναί μενος. Ἡμῖν ἀναίτερός του καὶ εἶχεν ὑψώσει κατ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα: ἂν τις ἤθελε μᾶς ἴδει, θὰ παρεπέμπετο εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐγὼ δὲ ὡς οὐδὲν ἐσκέφθην περὶ τούτου. Ἡ πρώτη ἡ ἰδέα, ἡ ὁποία μοὶ ἐπῆλθεν ἦτο νὰ φυλάξω τὰ γράμματά μου καὶ νὰ τρέξω νὰ τὸν αἴρω διὰ νὰ μάθω πῶς καὶ κατὰ τί τὸν εἶχον πειράξει. Ἐπορεύθην εἰς τὴν κατοικίαν του, ἀλλ' ἐκεῖ μίαν ἑλεεινὴν μὲ βαμμένους τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐκλείσε τὴν θύραν κατὰ πρόσωπον. Οὕτως ἔμαθον, τοῦτο ἐν παρενθέσει, τὴν πρὸς αὐτὴν ἀσχίαν του.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, λίαν πρῶτ', ἐκοιμώμην ἀριετὰ κακὰ ὑπὸ τὴν κουνουπιέραν μου, ἔχων ἀνοικτὴν καὶ τὴν θύραν καὶ τὸ παράθυρον, ὅτε ὁ ἀκροβολιστὴς μ' ἐξύπνισε καλέσας με κατ' ὄνομα. Ἐφόρεσα τὸ ἐνδυμᾶ μου καὶ ἔσπευσα εἰς προῦπάντησίν του. Μὲ ἀσπάζεται, κλαίει, ἀραδιάζει ἐν βίᾳ καὶ ἀναμῖξ, πολλὰ καὶ ποικίλα, συχνάκις ἐπαναλαμβάνων μὲ συγχαρητις.

«Δὲν ἤξεύρεις, λέγει, δὲν δύνασαι νὰ ἤξεύρης... ἀλλὰ τὰ πάντα θὰ σοὶ εἶπω, Κάρολε! Εἶμαι ὁ δυστυχέστατος τῶν ἀνθρώπων. Ἀγαπῶ μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς καρδιάς μου καὶ οὐδὲ κἀν μὲ ἐνθυμοῦνται. Αὐτὸ εἶναι ἡ παγωμένη κόλασις τοῦ Δάντου!»

Ἐκτοσε ἔμαθον ὅτι ὁ Δάντης εἶχαν ἐπινοήσει κόλασιν ἄνευ πυρός.

Μὲ παρέσυρεν εἰς τοὺς ἀγροὺς, εἰς τὴν ἐσχίαν... δὲν θὰ τὴν λησμονήσω ποτέ. Δὲν ἤξευρω ἐν τῷ ἔχειτε παρατήρησιν, εὐαίς συμβάν τι λυπηρὸν ἢ εὐχάριστον ἐμπήξει κἀνὲν καρφίον εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο σκηνογράφημα, τετέλειται! δὲν λησμονεῖ τις πλέον τὸ σκηνογράφημα. Οὕτω παραδείγματός χάριν τὸ χωράφιον, ὅπου ἡ Γραϊτγεν ἢ ἐξαδέλφη μου... ἀλλ' ἂς μὴ συγχέωμιν τὰς δύο ἱστορίας.

"Ἦρχισε λοιπὸν νὰ μοι διηγῆται τὸν βίον του μὲ τὴν καρδίαν! Ἄχι ὅταν τις ἤξευρε ἐγκαίρως νὰ οικονομῇ, ἔρχεται στιγμή, καθ' ἣν ἀναδεικνύεται ἀφῆνης πλούσιος! Ἡ διήγησίς του ἦτο, πῶς νὰ τὴν εἶπω, τρικυμία, ἐκρηξίς, κάτι τι ἰσχυρότερον. Ἄς εἰπωμεν, ὡς ἐν πυροβόλον, τὸ ὅποιον ἤθελε τις ἀπὸ τοῦ 1850 ἀδιακόπως γεμίζει καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ καθ' ἐκάστην ὥραν καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἤθελε θέσει πῦρ διὰ μιᾶς τῶρα δά! Ἀκούεις τὸν κρότον; Εἶναι τρομερός. Καὶ ὅμως ὁ νεανίας ἐκεῖνος ἦτο λεπτοφυέστερος, τρυφερώτερος, αἰσθηματικώτερος παρ' ὅσον ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Γερμανία ἡμῶν, καὶ δὲν εἶχε γνωρίσει ποτὲ οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα!

Ὁ πατὴρ του, ὁ Κ. δὲ Γαρδελύξ, δὲν ἦτο πατὴρ ἦτο εἰς ἐκ τῶν κυρίων ἐκείνων τοῦ συρμού. Εἶχεν ἓνα στάβλον εἰς τὸ Σαντιλλύ, μιαν χορευτρίαν εἰς τὴν Ὀπεραν ἦτο δὲν ἤξευρω τι εἰς τὴν ἱππικὴν ἐταιρίαν, ταμίας ἢ ἀντιπρόεδρος, ἀλλὰ τὸν ἀπερρόφα δλοκλήρον ὁ βίος τῶν Παρισίων καὶ εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἐλησμονεῖ τὸν δρόμον τοῦ μεγάρου του. Ἡ σύζυγός του, νυμφευθεῖσα ἐν ἡλικίᾳ δεκαπέντε ἐτῶν καὶ γενομένη μήτηρ μετὰ ἐν ἔτος, δὲν εἶχεν οὔτε θρέψει, οὔτε ἀναθρέψει οὔτε γνωρίσει τὸν υἱὸν της.

Ἐγὼ, ἡμῖν τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἀκόμη μὲ ἐθῆλαζεν ἡ μήτηρ μου καὶ ἂν τὴν ἐβλέπατε θὰ ἐπειθεσθε ὅτι ἡ τροφὸδοτήσίς μου δὲν τὴν εἶχε καθ' ὄλου κουράσει. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι εἰς τὸν τόπον μας τὰ κοράσια δὲν νυμφεύονται εἰς ἡλικίαν μικροτέραν τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ὥστε ἔχουσι πλήρεις τὰς δυνάμεις των. Ραχιτικά παιδία εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἀποκτὰ μίαν μητέρα ὅταν τεκνοποιῇ πρὸ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου. Οὕτως ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λεοπόλδου, ἣτις ἐγεννήθη τέσσαρα ἔτη μετὰ τὸν ἀδελφόν της εἶναι ἀριστοῦργημα ὅποιος δὲν πισταίει ἄς υπάγῃ νὰ τὴν ἴδῃ αὐρίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Δύο βήματα εἶναι, δὲν εἶναι ἀλήθεια, Φιτζ Μούρ;

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ αὐτὸ ξύλον κομμένοι, διότι ἤκουσα ὅτι πολλοὶ γεννῶνται καὶ ζῶσιν ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος, νέος χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν παραμυρᾶν διὰ τοῦτο ἐνόησαν. Εἶχον λοιπὸν δώσει τὸ παιδίον εἰς τροφὸν βουργουνδιαν ἀρίστου κράσεως, τὴν ὅποιαν ἐπλήρων καλῶς καὶ τὴν ὅποιαν κατόπι ἀκριβοῦς ἐξετάσεως εἶχεν ἐκλέξει ὁ ἰατρός τῆς οἰκογενείας. Τὰ σπάργανά του εἶχον παραγγεῖλθῆ εἰς τὸ πρῶτον κατάστημα τῶν Παρισίων, τὸ ἀπεγαλάκτισαν ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα καθ' ἣν ὄλου τοὺς κανόνες τῆς τέχνης καὶ τῶν ἔδωκαν ἔπειτα σειράν ὄλων διακριθεισῶν ἡδὴ παιδαγωγῶν διὰ νὰ μάθῃ τὰ ἀγγλικά, τὰ γερμανικά καὶ τὰ ἰταλικά, χωρὶς νὰ τὰ μαθῆναι. Εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ ἐτῶν ἐξῆλθεν ὡς πρῆξιψ ἀπὸ

τῶν χειρῶν τῶν γυναικῶν καὶ παρεδόθη εἰς κομψοπρεπή καὶ νεαρὸν ἀββᾶν, ὅστις ἐκάλεσε πάντοτε τὸν μαθητὴν του κύριον ὑποκόμητα. Ὁ ταλαίπωρος ἀββᾶς μὲ βλα τὰ γράμματα, τὰ ὅποια ἤξευρε καὶ τὰς ἀρετάς, τὰς ὅποιās εἶχε διδασχθῆ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν, συνηθάνει τὴν ταπεινότητά του καὶ ἐπανελάμβανε πάντοτε καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν εἶχεν ἀφαιρέσει ἀπὸ τοῦ ἀρέτρου διὰ νὰ τὸν καθίσῃ ὑπὸ τὰ μεγαλοπρεπή φατώματα τῶν μεγιστάνων. Διὰ τοῦτο μόλις ἐτόλμα νὰ καθῆται ὁ δυστυχὴς καὶ ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τινος τάπητος ὕψους μετεώρους τοῦ μεγάλου του πόδας ὡς διὰ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὰς ὡραίας ζυγραφίαις τοῦ τάπητος. Φαντάζεσθε λοιπὸν τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο πλάσμα, ἄνευ γονέων, ἄνευ συντρόφων, ἄνευ ἄλλης σχέσεως ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης πλὴν τοῦ ξηροῦ ἐκείνου καὶ ταπεινοτάτου ἀββᾶ! Πολὺ μικρὴ εὐχαρίστησιν θὰ ἐπροξένουν βεβαίως εἰς αὐτὸν οἱ Παρισιοὶ. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι διήρχετο ἕξι μῆνας τοῦ ἔτους εἰς τὸν πατρικὸν πύργον, ὁ δὲ χρόνος τῆς ἐκεῖ διαμονῆς του ἦτο ὁ ἀνεκτότατος τοῦ βίου του. Διότι τότε ἄφινον τὸν ὑποκόμητα νὰ τρέχῃ, νὰ κηπουρῇ, νὰ ἀναβαῖναι εἰς τὸν δῆδρα, νὰ ἱππεύῃ ὥρας δλοκλήρους. Ἐκεῖ δὲ εἶχε σχετισθῆ ὀλίγον καὶ πρὸς τὴν οἰκογενείαν τοῦ Λεοπόλδου· ἐγευματίεν ἐνίοτε εἰς τὴν κομψοπρεπή, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν ἐκάλεον εἰς τὴν ἀβουσαν διὰ νὰ διασκεδάσῃ ὀλίγον τὴν συντροφίαν ὅταν δὲν ἦσαν ξένοι καὶ ἐμάστιζε τὰς ὕλας τῶν παραθύρων ἢ βροχῇ. Ἡ σκαιότης του, ἡ ἀγρίον τοῦ χαρακτήρος του καὶ αἱ ἐπισημῆται του ἀποκρίσεις εὐχαρίστου πολὺ τὴν κυρίαν κημισσαν καὶ τοὺς ξένους αὐτῆς φίλους. Ὅσαί δ' ὁ μικρὸς γελωτοποιὸς ἡγριούτο διὰ τοὺς ἀπίσμοις, τοὺς ὅποιους τῶ ἔκαμνον, τὸν ἀπέπεισαν νὰ ἐπανεύρῃ τὸν ἀββᾶν του. Μοὶ ἐδιηγεῖτο βραδύτερον ὁ Λεοπόλδος ὅτι ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἡδὴ πέντε ἐτῶν εἶχε σκεφθῆ νὰ αὐτοκτονήσῃ. Ὅσαίς ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι μικρὸς παῖς ἐγένειεν αὐτόχειρ, ἔχομεν ἄδικον νὰ λυπώμεθα τοὺς γονεῖς· ἐγὼ νομίζω ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπέσει πρέπει πρῶτον νὰ φυλακίζωνται οἱ γονεῖς οὕτω δὲ θὰ ἐβλέπομεν νὰ ὀλιγοστεύωσιν αἱ τισαῖται αὐτοχειρίαι.

Τὸν Λεοπόλδον τὸν ἔσωσαν ἡ φιλία του πρὸς τὴν μικρὰν Ἐλένην καὶ ἀφίξις ἐνός νέου διδασκάλου, ἀληθινὸ ἀνθρώπου, περὶ τοῦ ὅπου πάντοτε εἰς τὸ ἐξῆς ὁ ταλαίπωρος ἀκροβολιστὴς ὁμιλεῖ μετὰ ἄκρου σεβάσμου ὡς περὶ πατρὸς Ὀνομάζετο Περγᾶς καὶ εἶχε παυθῆ ἀπὸ τὴν δημοσίαν τοῦ καθηγητοῦ θέσιν, ἣν κατείχε ἕνεκα ἐνός μικροῦ βιβλίου, τὸ ὅποιον εἶχε νεωστὶ γράψῃ καὶ τὸ ὅποιον διελάμβανε περὶ τῶν ἐπινεκτέων εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν μετὰ

μίσωτον. Ἄν ἤθελε γράψῃ δέκα ἔτη βραδύτερον τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, ὁ Περγᾶς θὰ ἐγένετο ὑπουργός.

Δὲν ἤξευρε τί ἀπέγεινε τὸ βιβλίον καὶ ἡ δι' αὐτοῦ προτεινομένη νέα μέθοδος, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως, τὰ ὅποια ἐγὼ εἶδον ἦσαν ἀληθῶς ἐξαιρετά. Φαίνεται ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶχε πολιολογήσει πανταχόθεν τὴν διάνοιαν τοῦ μαθητοῦ του, ἐξεγείρων πάσας αὐτοῦ συγχρόνως τὰς ψυχικὰς δυνάμεις ὡς ὑπηρετῆς ξενοδοχείου, ὅστις διατρέχει τοὺς διαδρόμους κτυπῶν εἰς πάσας τὰς θύρας τῶν δωματίων. Ἡ μία μελέτη ἀναπαύει ἀπὸ τὸν κόπον τῆς ἄλλης, οὕτω δὲ τὸ παιδίον εἰργάζετο ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας χωρὶς οὐδὲως νὰ ἀποκάμῃ. Ἐν Παρισίαις ὁ μαθητὴς καὶ ὁ διδάσκαλος ἠκροάζοντο τὰ δημόσια μαθήματα, ἰφοῖτων εἰς τὰ μουσεῖα καὶ τὰς δημοσίας συλλογὰς καὶ περὶ πάντων ἐπιλοσόφουν καὶ συναμιλῶν ὡς δύο φίλοι στενοὶ συνομιλοῦντες περὶ τῶν ὑποθέσεων των, Εἰς τὴν ἐσχόλην δ' ὅταν ἦσαν, ἔκαμνον παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἐποῦδαζον τὴν γῆν, τὰ φυτὰ, τὰ ζῆα, τὰ γεωργικὰ πράγματα, τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν, πολλὰκις δὲ ἐπὶ μακρὸν ἐκλείοντο διὰ νὰ ἀναγνώσωσιν ἡμῶν ἐκλεκτοὺς συγγραφεῖς. Ἦτο λαμπρὸς βίος, τὸ δὲ παιδίον ἠσθάνετο ὅτι ἐγένετο ἄνθρωπος. Ἐφ' ὅσον δὲ ἀπέκτα πραγματικὴν ὑπεροχὴν, ἐλησμονεῖ τὰς ματαιότητάς τῆς ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ πλοῦτος καὶ κατὰ μικρὸν ἠτένεξ πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν ἰδέαν τοῦ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῶν Γαρδελύξ νέαν ἀξίαν. Εἶχεν ἀρχίσει νὰ γράφῃ, ἐστιχοῦργεῖ δὲ μὲ ἱκανὴν εὐχέριαν. Τὸ ἀσθενεῖον τῆς παιδικῆς του ἡλικίας εἶχεν ἐμφορῶσει εἰς τὸν χαρακτήρα του ποιητικὴν τινα ἔξιν, τὴν ὅποιαν ἡ ἔπειτα ἐπελευθούσα ἐπιστημονικὴ ἀνάπτυξις δὲν εἶχεν ἀπομαρᾶνει. Εἰς ἡλικίαν δεκαεὶ ἐτῶν ὠνειροπόλει νὰ γείνῃ λόγιος ποιητὴς ὡς ὁ Λουκρήτιος καὶ νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ ἑκατόχρονα πνεύματα τὰς ἐπιστημονικὰς ἀληθείας διὰ τῆς γοητείας τῶν στίχων. Διότι ἡμολογούμενον εἶναι ὅτι ἡ ποιητικὴ εὐκολώτερον ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ παρὰ ὁ λόγος ὁ πεζός, ἡμιάζει πρὸς τὴν βεβαιωμένην σφαῖραν, ἡ ὅποια καὶ μακρότερον βάλλεται καὶ ἐπιτυχέστερον.

Θὰ ἴδῃτε, κύριοι, πόσον παράξενον πρᾶγμα καὶ ἀλλόκοτον εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη καρδία. Ὅλην ἐκείνην τὴν δόξαν, ἣν ὠνειρεύετο τί νομίζετε ὅτι ἤθελε νὰ τὴν κάμῃ; Δὲν τὴν ἤθελε διὰ τὸν αὐτὸν του, ἀλλ' ὡς προσφοράν νὰ τὴν καταθέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς κόκκας ἐκείνης, ἣτις ὑπᾶνδρῆται αὐρίον, τῆς κυρίας δὲ Γαρδελύξ. Θὰ ἦτο ἀπίστευτον δι' ἐμὲ τὸ πρᾶγμα, ἂν δὲν τὸ ἤξευρον ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Λεοπόλδον. Τὸ δυστυχὴς παιδίον εἶχε λατρεύει, ἀφοσίωσιν, οὐράνιον ἔρωτα ἀληθοῦς μάρτυρος πρὸς τὸ διὰ δαντελλῶν καὶ τουλλίου ἐστολισμένον ἐκεῖνο νεφελοῦδες πλάσμα, τὸ ὅποιον καθ' ἐκάστην ἑσπέραν ἐπέτα

συρόμενον ὑπὸ δύο ἴππων διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ μεγάρου εἰς τὰς συναναστράφας καὶ τοὺς χοροὺς.

Ἦθελε νὰ κατακτῆσθαι τὴν ἀνεύρετον ἐκείνην μητρικὴν καρδίαν, τὴν ὅποιαν αἱ θωπέαι του, τὰ δάκρυά του καὶ τὰ παιδικὰ του μειδιάματα δὲν εἶχον ἔως τότε κατορθώσει νὰ πλήξωσιν. Αὕτη ἦτο ἡ πραγματικὴ του φιλοδοξία, ὁ σκοπὸς τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων του· ἀλλ' ἡ ἰδέα ἐκείνη, βαθύτατα κεκρυμμένη εἰς τὰς μυχαιτάτας πτυχὰς τῆς καρδίας του, δὲν ἦτο γνωστὴ παρὰ μόνον εἰς τὴν ἀδελφὴν του Ἐλένην. Ὁ κ. Περγᾶς, εἰς ἐν τὰ πάντα ἔλεγεν δὲν εἶχε κριθῆ ἄξιος τῆς ἐκμυστηρεύσεως ἐκείνης. Λεπτὸν τι συναίσθημα αἰδοῦς τὸν ἐμπόδιζε νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς ξένον ἄνθρωπον τοιοῦτον οἰκογενειακὸν μυστικόν. Ἡ ἀδελφὴ ἦτο δώδεκα ἐτῶν, πλήρης ἀγγελικῆς ἀφειλείας· ἀΝὰ γείνης, ἔλεγεν εἰς τὸν ἀδελφόν της, μέγας ἄνθρωπος, νὰ κατακτῆσθαι τὴν καρδίαν τῆς μαμᾶς... ἀλλὰ ἔπειτα νὰ τὴν μοιράσωμεν μαζί.»

Ἐν πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἐγὼ ἐμάντευσα, οὐδέποτε ὅμως εἶπον εἰς τὸν ἀκροβολιστὴν εἶναι ὅτι αἱ νέαι καὶ κομψότροποι γυναῖκες τοῦ φουράματος τῆς μητρὸς του, δὲν ἀγαποῦν νὰ βλέπουν νὰ μεγαλώνωσι τὰ τέκνα των. Ἄς ἤξευρῃ ὁ κόσμος ὅτι γυνὴ τις ἦτο δεκαεὶ ἐτῶν ὅταν ἐνυμφεῖσθαι, ὅταν ὅμως τὴν βλέπῃ εἰς τὸν βραχίονα νέου μεγάλου πτωσοῦν ἡλικίας, σκέπτεται πάντοτε ὅτι ἰδοὺ νέα γυνή, ἡ ὅποια μετ' ὀλίγον θὰ ἦναι μᾶμμη.

Εἶχεν ἤδη ἱκανῶς προχωρήσει ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Λεοπόλδου καὶ ἠδύνατο πλέον μόνη νὰ κάμῃ τὸν δρόμον της, ὅτε ὁ διδάσκαλός του προσεκήληθῃ εἰς τὴν νῆσον τοῦ Μαυρικίου. Ἐγγυρῶσι τινες ἐκεῖθεν, ὅστινες εἶχον ὑπάρξει μαθηταὶ του τὸν εἶχον καλέσει νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν ἐνός γυμνασίου, ἰδρυθέντος εἰς τὴν ἐπιμόνας γαλλικὴν ἐκείνην νῆσον. Ἦτο τοῦτο σπουδαῖον μέλλον, τύχη σχεδὸν μεγάλη διὰ τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον ἄνδρα. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασεν ἂν ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὸν ἀγαπητὸν του μαθητὴν, τὸ τέκνον τοῦ πνεύματός του, ἀλλὰ μήπως δὲν ἔπρεπε οὕτως ἢ ἄλλως νὰ γείνῃ ὁ ἀποχωρισμὸς μιαν ἡμέραν; Ὁ Λεοπόλδος εἶχεν ἤδη εὐδοκίμως ὑποστῆ τὰς ἀπολυτηρίους του ἐξετάσεις· ὁ κόμης, ἐλευθέριος ἐν τῇ ψυχρᾷ του ἀδιαφορίᾳ, εἶχε παρασκευάσει διὰ τὸν υἱὸν του ὡραῖαν νεανικὴν κατοικίαν, ἡ δὲ κυρία εἶχεν ἐπίσης παραγγεῖλλαι εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς ἀμαξοπηγὸν πολυτελεῖς ἐλαφρὸν ἀμάξιον διὰ τὸν κύριον ὑποκόμητα. Ἐπλησίασε λοιπὸν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν συνήθως οἱ νεαροὶ εὐγενεῖς ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τῶν διδασκάλων διὰ νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε καὶ ὁ κ. Περγᾶς νὰ δεχθῆ τὴν προσφερομένην εἰς αὐτὸν θέσιν. Εὐθύς δ' ἀφ'

οὐ ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν, δι' ἧς ἐδήλου ὅτι δέχεται νὰ ἀναλάβῃ τὴν νέαν του θέσιν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ προσεχοῦς ἔτους, ἐπορεύθη πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ Λεοπόλδου καὶ τῷ εἶπε· «Θὰ ἀποχωρισθῶμεν μετὰ ἐξ ἡμερῶν. Θὰ εἰσθε τότε δεκαεπτὰ ἔτην, ἡλικίας δηλαδή, ἧτις εἶναι πολὺ δύσκολος διὰ τὸν βίον τῶν Παρισίων. Εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην ὁ νέος εἶναι ἀκόμη ἄωρος διὰ πᾶσαν ὠφέλιμον ἐργασίαν· ὅστις μάλιστα τύχη νὰ ἔχῃ τὴν ἰδικήν σας περιουσίαν καὶ τὴν ἰδικήν σας ἐλευθερίαν, εὐκολώτατον εἶναι νὰ ἐξοκεῖλη εἰς ἀτοπήματα. Ἡ ποιήσις δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος ἀσχολία ἢ δυναμένη σπουδαίως νὰ σᾶς συγκρατήσῃ, διότι τί ἀξιόλογον δύναται νὰ γράψῃ ἐμμέτρως ἢ καὶ πεζῶς ἀκόμη, ἐκεῖνος, ὅστις οὔτε ἐγνώρισεν ἀκόμη τὸν κόσμον, οὔτε ἠγάπησεν, οὔτε ὑπέφερε; Πρέπει πρῶτον νὰ ζήσῃ τις, νὰ γνωρίσῃ δηλαδή τὸν κόσμον ἀνάγκη λοιπὸν πᾶσα νὰ ἔχητε ἐν ἔργον, μίαν ἐνασχόλησιν καὶ ἐσκέφθητε ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐκλέξετε τὸ στρατιωτικὸν στάδιον· χρειάζεται πειθαρχία καὶ κίνδυνος διὰ νὰ σᾶς ἀναπτύξουν τὰς ἀνδρικούς τάσεις. Βίεθε σχεδὸν ἑτοιμος διὰ νὰ εἰσαχθῆτε εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον τοῦ Σαιν-Σύρ· τὴν ἱστορίαν μας νὰ ἐπαναλάβητε ὀλίγον καὶ νὰ ἀσχοληθῆτε ὀλίγον τι πλείοτερον εἰς τὰ μαθηματικά. Γνωρίζετε ζωγραφικὴν, ὁμιλεῖτε δὲ ξένας γλώσσας πλείοτερον ἢ ὅσον ἀπαιτεῖται διὰ τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον. Τώρα δὲ, παιδί μου, ἄς ἀσπασθῶμεν ἀλλήλους καὶ ἄς διέλθωμεν τὴν σημερινὴν ἡμέραν ἡμῶν διαλεγόμενοι. Ἀδριανὸν θὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς ἐργασίας μας καὶ θὰ τὰς ἐξακολουθήσωμεν μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ ἀπέλθω.»

Ὁ Λεοπόλδος δὲν ἔλαβε πολὺ εὐκόλως τὴν ἀπόφασίν του, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἐπὶ πολὺ ἔμενον ἀναποφάσιτος ζυγίζων ἐν τῷ νῆρῳ τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. Τέλος ὑπαχώρησεν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ μόνος του μάλιστα διέγραψε τὸ σχέδιον μέλλοντος βίου λογικῶς. Δύο ἔτη μαθητείας καὶ δέκα ὑπηρεσίας, ἐσκέφθη, θὰ τὸν ἦγον εἰκοσιεννέα ἔτην ὄντα εἰς τὸν βαθμὸν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοῦ λοχαγαῦ καὶ εἰς τὴν κτῆσιν τοῦ παρασήμου. Κατὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὴν παραιτήσιν του, νὰ νυμφευθῇ καὶ νὰ διακωνίσῃ τὸ γένος του, ἀφ' οὗ πρῶτον ἠθέλην ἰσχυροποιήσῃ τὴν υἱείαν του, δυναμώσῃ τὰ νεύρα του, συμπληρώσῃ τὴν ἀνατροφὴν του εἰς τὸ μέγα σχολεῖον τοῦ βίου καὶ δοξάσει ἴσως τὸ ὄνομά του. Τότε θὰ ἦτο καιρὸς νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τῆς ποιήσεως τὸ φυτόν, ἂν ὁ καθαρὸς ἀήρ δὲν ἤθελε τὸ μαράνει.

Μετὰ τινὰς μῆνας, ἐπειδὴ ὁ κ. δὲ Γαρδελύξ παρεσκευάζετο νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐδέχθη εἰς ἐπίσκεψιν τὸν υἱὸν του.

«Κάτι σὲ βλέπω ὄχρον καὶ συγκεκριμένον,

εἶπεν, εὐθὺς πρὸς αὐτὸν ὁ κόμης. Ἔχεις τίποτε νὰ μοῦ ζητήσῃς; Χρήματα ὅσα θέλεις ἔχω, φίλτατέ μου, εἰς τὴν διάθεσίν σου, ὅσας δὲ συμβῆ νὰ ἔχῃς χρέη, νὰ ἀποτείνεσαι ἐλευθέρως πρὸς ἐμέ.

— «Ὁ ἰ κύριε, ὑποθέτετε; ...

— Ἡ ὑπόθεσίς μου, βεβαιώσου, δὲν σὲ πρὸς βάλλει δι' ὅλου ἢ νεότερης ἔχει τὰ ἰδικά της... Ἄλλ' εἰπέ μου, τέλος, τί θέλεις διότι βιάζομαι νὰ ἀπέλθω εἰς Λονδίον.»

Ἐπρόκειτο ὁ κόμης νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰ μέγαλα ἵπποδρόμια τοῦ Λονδίνου, διὰ τὰ ὅποια ὑπὸ πολλὰς ἐπιθέσεις ἐνδιεφέρετο. Ὁ Λεοπόλδος ἐν ταραχῇ ἀνήγγειλε τότε εἰς τὸν πατέρα τοῦ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον.

«Τι διαβολαῖδέα σου ἦλθε; τῷ εἶπεν ὁ κόμης. Καὶ νομίζεις ὅτι ἔτσι εὐκολοῦ εἰσέρχονται οἱ νέοι εἰς τὰ στρατιωτικὰ σχολεῖα, δὲν προετοιμάζονται, δὲν ἔχουν ἐξετάσεις νὰ δώσουν;

— Ὁ κ. Περγὰς ἐλπίζει ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ ὑποστῶ τὰς ἐξετάσεις.

— Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἐγὼ σὲ θαυμάζω, ἀγαπητέ μου. Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἐσκέπτεσο προητέρως νὰ γνωρίσῃς τὸν βίον τῶν Παρισίων τώρα, ὅτε ἀπηλλάγησιν ἀπὸ τὰ μαθήματά σου. Δεκαεπτὰ ἔτην νέος νὰ κλεισθῇ εἰς τὸ σχολεῖον! Διασκέδασε πρῶτα καὶ ἔχεις καιρὸν μῆνας ἐν σοῦ ἐμπόδιᾳ ποτε τίποτε; Ὅταν φέρῃ εἰς νῆος τὸ ὄνομα τὸ ὅποιον φέρεται δύναται ἐξαίρετα εἰς ἡλικίαν εἰκοσιπέντε ἔτην νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ ἵππικόν, νὰ κάμῃ ἕνα γύρον εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ μετ' ὀλίγον ἢ γραφειοκρατία θὰ θεωρήσῃ καὶ τιμὴν τῆς νὰ τὸν προσιδάσῃ ἀξιωματικόν. Τί λέγεις; ... Τέλος πάντων, ὅπως θέλεις! Ἐτοίμασε τὰ ἔγγραφα καὶ ὑπογράψω εὐχαρίστως.»

Ἡ κυρία δὲ Γαρδελύξ ἐξέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ υἱοῦ τῆς ὡς παιδικὴν φαντασιοπληξίαν.

«Χάριν τῆς στολῆς θέλεις βέβαια νὰ γείνης στρατιωτικὸς; εὐχομαι νὰ σοῦ πηγαίῃ καλὰ καὶ σὲ κάμῃ κομψότερον.»

Ἡ μικρὰ Ἑλένη ὅμως εἶχεν ἄλλην ἰδέαν.

«Θὰ εἶμαι τῷ ἔλεγε, πλέον ὑπερήφανος ἀκόμη ὅταν γείνης ὠραίος ἀξιωματικὸς. Ἐπειτα, ὅταν ἀκολουθήσῃς αὐτὸ τὸ στάδιον, θὰ δυνηθῶμεν νὰ εἴμεθα ἐνωμένοι εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν!

— Κατὰ ποῖον τρόπον;

— Ὁ ἰ εὐρηκα ἐγὼ τὸν τρόπον. Θὰ ἐκλέξῃ εἰς τὸ σύνταγμα σου τὸν καλλίτερον καὶ ἀνδριότερον ἀξιωματικόν, θὰ τὸν κάμῃς πρῶτον φίλον σου, ἔπειτα θὰ μοῦ τὸν δώσῃς νὰ τὸν κάμω ἀδελφόν σου καὶ θὰ τρέχωμεν οὕτω μαζί, ἕως εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου. Θὰ ἔγω ἐγὼ ἕνα λευκὸν ἵππον, θὰ νικῶμεν μάχας καὶ οἱ ἔχθροί βλέποντες ὅτι

θὰ ἔχητε μαζί σας μίαν κυρίαν δὲν θὰ σᾶς φοβούουν ποτέ.»

Αἱ σκέψεις αὗται τοῦ κορασίου ἦσαν θαυμάσιαι, διότι ὅταν ἔλεγε ταῦτα ἡ Ἑλένη ἦτο δεκατριῶν ἔτην. Τὰ παιδιά, βλέπετε, γεννῶνται ἀγαθὰ, ἢ ἀνατροφή τὰ διαφθείρει.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ὁ Λεοπόλδος εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ νέου ἔτους μετ' τὴν στολὴν τοῦ μαθητοῦ, ἡ μήτηρ του ἐξέβλεψε φωνὴν παρόξενον διὰ γυναῖκα, ἡ ὅποια ἀπὸ δύο μηνῶν δὲν εἶχεν ἴδῃ τὸ τέκνον τῆς· «Θεὲ μου πόσον εἶνε ἀσχημὸς! Ἑλένη, ἔλα νὰ ἴδῃς αὐτὴν τὴν κοῦκλαν, ὅπου μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας.» Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶναι εὐμορφος ἢ στολὴ τοῦ Σαιν-Σύρ καὶ ὅτι ἀσχημίζει καὶ αὐτοὺς τοὺς ὠραιότατους νέους, ἀλλ' ἦτο, παρακαλῶ, ἐπιφώνησις ἐκείνη ἀρμόζουσα εἰς Γαλλίαν προκειμένου περὶ στολῆς, ἡ ὅποια... ἀλλ' ἄς εἶναι! Ἡ δεσποινὴς Ἑλένη τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε δεῖχθῇ τρυφερώτερα καὶ μᾶλλον θαυπητικῇ.

«Ἀγαπητέ μου Λεό, ἔλεγε πρὸς τὸν ἀδελφόν τῆς ἡξέυρω ὅτι δὲν θὰ φορῆς αἰωνίως τὰς ἐπιμήδεις τοῦ μαθητοῦ. Καυμένη χρυσαλλίς, σὲ κρατῶ ὡς ἂν ἦσο ἡδὴ ἢ λαμπροτάτη τῶν ψυχῶν!»

Ὅταν καταδιώκῃ τινὰ ἡ τύχη, δύναται ἐν διαστήματι δύο ἔτην νὰ ἐπιρρίψῃ εἰς αὐτὸν ὅσας δυστυχίας εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος νὰ φαντασθῇ. Ὁ Λεοπόλδος ἔχασε τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον καὶ τὸν Κ. Περγὰς καὶ τὸν Κ. δὲ Γαρδελύξ, τὸν πατέρα του. Ὁ ταλαίπωρος καθηγητὴς εὐθὺς ἄμα ἐφθασεν εἰς τὴν νέαν του θέσιν προσεβλήθη ὑπὸ πυρετοῦ, ἐπάλαιεν ἐπὶ τινὰς μῆνας πρὸς τὴν νόσον, ἠσθάνθη ἔπειτα ὅτι ἐκείνη ἦτο ἀκατάβλητος καὶ σταυρώσας τοὺς βραχίονας ὑπέκυψεν εἰς τὸν θάνατον. Ἡ τελευταία του ἐπιστολή, ἣν διατηρῶ, εἶναι μακρὸς καὶ τρυφερώτατος ἀποχαιρετισμὸς πρὸς ἐκείνον, ὃν ἄφινε καταμόναχον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Εἰς τέσσαρας ὄλας σελίδας ἔκαμινεν εἰς τὸν μαθητὴν του σχεδὸν εἰπεῖν πλήρες μάθημα περὶ παρηγορίας ἀνάξιον τοῦ Σενέκα ἢ τοῦ Κικέρωνος. Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ὅστινες ἔχουσιν ἀφοσιώσει τὸν βίον των εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν νέων ὑπάρχουσιν εὐγενεῖς καὶ τῷ ὄντι ἐλλειποὶ διδάσκαλοι, τοὺς ὅποιους δὲν ἡξέυρω, μὰ τὸν Θεὸν ἂν ἱκανῶς ἀνταμείβουσιν οἱ ἀγαθοὶ μας ἀστοὶ πληρώνοντες εἰς αὐτοὺς διακῶσια φράγμα τὸν μῖνον.

Ἡ μονομαχία τοῦ Κ. δὲ Γαρδελύξ μετ' τὸν μακροβίον τοῦ Κερπλοῦτ ἐβουλήθη ὀλιγώτερον τοῦ συνήθους. Αἱ ἐφημερίδες δὲν ἔγραψαν τίποτε περὶ αὐτῆς, ἐκτός μιᾶς μόνον ἢ δύο, αἵτινες ἐν τῇ ἀφηγήσει τῆς ὑποθέσεως παρέλειψαν τὰ ὀνόματα ἀντικαταστήσασαι αὐτὰ διὰ μόνων τῶν ἀρχι-

κῶν ψηφίων. Καὶ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναφέρωσι καθαρὰ ὅτι δύο εὐγενεῖς ἄνδρες, πατέρες τέκνων μεγάλων καὶ σύζυγοι κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν τῶν δύο ὠραιότερων γυναικῶν τῶν Παρισίων, εἶχον μονομαχήσει χάριν ἐλευθειοῦ γυναικαρίου τεσσαράκοντα ἔτην; Οἱ μάρτυρες εἶχον πιστοποιήσει ὅτι ἡ μονομαχία διεξήχθη καθ' ὅλου τὸς κανόνας, ὁ Κ. δὲ Κερπλοῦτ ἀπεσύρθη ἐπὶ δεκαοκτὼ μῆνας εἰς τὴν Βρεττανίαν, οἱ Γαρδελύξ ἔθαψαν τὸν νεκρὸν των καὶ ὅλη ἡ ὑπόθεσις καθησύχασεν.

Ἡ ἀπώλεια αὕτη ὑπῆρξε τόσον μᾶλλον ἐπαισθητὴ εἰς τὸν Λεοπόλδον, καθ' ὅσον ἐπῆρχετο ἀκριβῶς ὅτε ἤρχιζε νὰ σχετίζεται πρὸς τὸν πατέρα του. Ἡ ματαιότης εἶχεν ἐπὶ τέλους ἀρχίσει νὰ διατρύπῃ τὸν τίως ἀδιάτρητον θώρακα τῆς φιλαύτου ἀδιαφορίας τοῦ κόμητος, ἐπειδὴ δ' ἤκουσε νὰ ἐπαναλαμβάνηται καθ' ἐκάστην καὶ ὑπὸ πάντων ὅτι ὁ υἱὸς του ἦτο ἀξιωματικὸς ἀρίστου μέλλοντος, ἐκινήθη τὸ ἐνδιαφέρον του ὑπὲρ τοῦ νεανίου καὶ πολλάκις τὸν προσεκάλει νὰ συγγευματίζωσιν, μίαν φορὰν μάλιστα εἶχε λάβει τὸν κόπον νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν του εἰς τὸ Σαιν-Σύρ, καθ' ἣν ἡμέραν ἐτελοῦντο ἵπποδρομιαί εἰς τὸ Σιατορύ, ὅπερ ὅμως, ὡς τὸ εἴπωμεν, δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου. Ἐνα μῆνα πρὸ τῆς μονομαχίας, ἧτις ἐμελλε νὰ καταστήσῃ ὄρανον πατρός τὸν Λεοπόλδον, ὁ κόμης εἶχε παρουσιάσει τὸν υἱὸν του εἰς τινὰς φίλους ἐν τῇ Λέσχῃ τῆς ἵππικῆς Ἐταιρίας. Εἰς τὸ πρόγευμα ἑπάντες προέπινον εἰς υἱείαν τοῦ μέλλοντος ἀξιωματικοῦ, τὸν ἔβλεπον ἤδη ὑπολαχθὸν τῶν Οὐσσάρων, διάγοντα, βίον ἀληθοῦς Παρισίου, παίζοντα, ἔχοντα ἐρωμένας τοῦ συμμοῦ, βαδίζοντα τοὺς ἀναγώγους καὶ πράττοντα ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄλλον ἵπποτον, Ὁ Κ. δὲ Γαρδελύξ ὑπῆρξε πάντοτε μέγας θιασώτης τῆς μονομαχίας, ἣν ὑπελάμβανεν ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῶν ἵπποτικῶν συνηθειῶν.

Ἄτυχεις περιπέτειαι ἐν τε τῷ χρηματιστηρίῳ καὶ τοῖς χαρτοπαιγνίοις εἶχον ἐπαισθητῶς ἐλαττώσει τὴν περιουσίαν τοῦ κόμητος, καὶ ὅταν ἀπέθανε τὰ τέκνα του εἶχον μόλις ἐν ἑκατομμύριον νὰ μοιράσωσι. Ἡ μήτηρ εἶχεν ἰδικήν, τῆς περιουσίαν, μόλις δὲ παρήγγειλε τὰ πένθημά τῆς, πρώτη τῆς φροντίς ἦτο νὰ δώσῃ πλήρη ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν Λεοπόλδον, ὁ τρόπος δὲ οὗτος ἦτο ὁ κάλλιστος διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν ἰδίαν τῆς ἀνεξαρτησίαν. Δὲν ἐλυπήθη πολὺ διὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς· θὰ μοι εἶπτε ὅτι δὲν ἦτο καὶ ἀξίος πολλῆς λύπης, ἀλλὰ τέλος πάντων διὰ τὸν κόσμον καὶ ἐτι μᾶλλον χάριν τῶν τέκνων τῆς ἔπρεπε νὰ δείξῃ ὀλιγωτέραν ἀδιαφορίαν.

Ὁ θάνατος ἀφίνει πάντοτε κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ μιᾶς γυναικός, τὸ ὅποιον συνήθως ἀναπλη-

ρούται δι' ἄλλης στοργῆς. Ἄλλ' εἰς τὴν λυπηρὰν ἐκείνην περίστασιν, δὲν κατώρθωσεν ὁ Λεοπόλδος νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν συνήθη τῆς μητρὸς του ἀδιαφορίαν. Εὐθύς ἄμα ἐπανήλθεν ἀπὸ τοῦ νεκροταφείου ἔσπευσε πρὸς τὰ δωμάτια τῆς κομῆσεως διὰ νὰ κλαύσῃ μετ' αὐτῆς τὸν θανόντα, ἀλλ' ἡ κυρία εἶχε ῥητῶς ἐμποδίσῃ εἰς πάντας τὴν εἰσόδον καὶ δὲν εἶχε σκεφθῆ νὰ ἐξαιρέσῃ τοῦ γενικοῦ κανόνος τὸν υἱὸν τῆς. Ἡ Ἑλένη ὁμως ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἔτρεξε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς.

« Ἐλα ἔδω, τῷ εἶπε, ἡ μήτηρ μας δὲν θέλει νὰ κλαύσῃ διότι ἔχει κεφαλόπονον, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δύο, ἀδελφέ μου, θὰ κλαύσωμεν τὸν ταλαίπωρον τὸν πατέρα μας ἐλευθέρως! »

Ἡ τρυφερότης αὐτῆ τῆς ἀδελφῆς τοῦ ὑπῆρξε παρηγορία διὰ τὸν ἀτυχῆ μου φίλον. Μετ' οὐ πολὺ ὁμως ἀνηγγέλη εἰς τὸν Λεοπόλδον ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφή του εἶχον ἀπέλθει νὰ διατριφῶσιν ἐπὶ τινα χρόνον παρὰ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης τοῦ Νεουσιατέλ. Δὲν εἶχε δὲ πράξει τοῦτο ἀπὸ κακίαν ἢ κόμησά, ὁ λόγος τῆς αἰφνιδίως ἀπελεύσεως τῆς ἦτο ὅτι εὗρισκεν ὁπωσούν γελοῖον τὸ νὰ διαδραματίσῃ πρόσωπον ἀπαρηγορήτου χήρας ἐν Παρισίοις, αὐτῆ, ἣτις ἡ νέα ἀκόμη ἦτο καὶ συνηθείας εἶχεν ὅπως ἰδιοτρόπους, προσεκάλεσε δὲ τὸν υἱὸν τῆς νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐντάμωσιν τῆς εὐθὺς μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων του. Ἐπὶ ὅντι, ὁ Λεοπόλδος ἐπορεύθη εἰς Νεουσιατέλ, διέτριψεν ἐκεῖ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του ἐπὶ δύο μῆνας, νομίζω, μετ' αὐτῶν δὲ ἐπανήλθον ἔπειτα εἰς τοὺς Παρισίους. Ὁ Δεκέμβριος ἦτο τότε περὶ τὰ τέλη του, τὴν δὲ πρώτην Ἰανουαρίου ἀπήρχετο ὁ Λεοπόλδος εἰς τὴν Ἀφρικήν. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἡμερῶν τῆς ἐν Παρισίοις διατριβῆς του εἰδοκίμασεν ἐσχάτην καὶ ἀπέλπιδα προσπάθειαν. Ὁ δυστυχῆς νέος, τοῦ ὁποῦ ἡ καρδία ἦτο πλήρης ἀγάπης καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν ᾔθελε νὰ ἐπέλθῃ χωρὶς νὰ ἐκσπάσῃ ἀπὸ τῆς μητρὸς του ἐν τῷ δάκρυ, μίαν θωπεῖαν, μίαν εὐλογίαν, κάτι τι μητρικὸν τέλος πάντων! Ἡσθάνετο ἴσως ὅτι τὸ πρῶτόν του ἐκεῖνο ταξιδεῖδιον ἐμελλε νὰ εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον. Αἱ προσπάθειαι του ὑπῆρξαν μάταιαι. Ἡ κόμησά δὲν εἶχε μὲν ἀκόμη εἰσελθεῖ εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, ἄφηνεν ὁμως τὸν κόσμον κατὰ μικρὸν νὰ εἰσερχῆται εἰς τὸν οἶκόν τῆς, αἱ δὲ τοιαῦται φροντίδες τὴν καθίστων κωφὴν πρὸς τοὺς μελαγχολικοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἐν ᾧ δὲ εἶχε πῶς δειχθῆ εὐμενεστέρα ἐν Νεουσιατέλ, ἐν Παρισίοις κατελήφθη πάλιν ὑπὸ τῆς παλαιᾶς ψυχρότητος καὶ ἀδιαφορίας. Τὴν πρώτην καθ' ἣν ἐμελλεν ὁ Λεοπόλδος νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ἡ κατάλληλος στιγμή. Ἐσθῆλθεν ἀκροποδῆτι εἰς τὸν κοιτωνίσκον

τῆς μητρὸς του. Ἡ κυρία δὲ Γαρδελὺξ εἶπεν ἐστραμμένα πρὸς τὴν θύραν τὰ νῦτα καὶ περιτῆρι εἰκόνα τινὰ τοῦ υἱοῦ τῆς, ἣν ἐσχάτως εἶχε κάμει καὶ τὴν προτεράλιαν τῆ εἶχε δώσει ὁ ἀνθυπολοχαγός. « Τέλος πάντων, εἶπε καθ' ἑαυτῆ, μὲ συλλογίζεται μὲ ἀγαπᾷ λοιπὸν ὀλίγον! » Μὲ τὴν ιδεάν δὲ ταύτην σπεύδει πρὸς αὐτὴν, καὶ ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας τῆς.

« Ἄχ! ἀγαπητῆ μου μήτηρ, ἐφώνησε, φίλησέ με! εὐλόγησέ με! Ἄς ἔχω μαζί μου εἰς τὰ ξένα ἐν σου ἐνθύμημα! »

— Εἶσαι τρελλός! ἀπήντησεν ἐκείνη, μὲ ἐτρέμαξες. Σῆκω, παιδί μου, καὶ μὴ κάμνης ἀνοησίας. Θὰ ἀρρωστήσῃς καὶ θὰ μὲ κάμνης νὰ μὲ ἔλθουν τὰ νεῦρά μου. Ἦ θέλεις ἀπὸ ἐμέ;

— Νὰ μὲ ἀγαπᾷς, μητέρα!

— Σὲ ἀγαπᾷ, ὅπως ἀγαποῦν τοὺς συγγενεῖς εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸν ἀνήκομεν δὲν εἴμεθα, δὲξαι τῷ θεῷ, τίποτε πρόστυχοι! Δὲν εἰξεύρω ἂν εἶναι αὐτός ὁ κύριος Πουλγᾶς, Περγᾶς, πᾶς τὸν λέγεις, ὁ ὁποῖος σὲ ἔμαθε νὰ ἔχῃς αὐτοὺς τοὺς τρόπους, ἀλλ' ὁπωςδήποτε δὲν φέρονται οὕτω ἂν ἄνθρωποι οἱ καθὼς πρέπει καὶ καλὰ θὰ κάμῃς νὰ ἀλλάξῃς τρόπον. Παρατήρησα ὅτι ἐκόλλησιν καὶ ἡ θυγάτηρ μου καὶ εἶχαν ἀρχίσει καὶ αὐτὴ νὰ ἔχῃ ἀπὸ αὐτὰς τὰς γελοίας αἰσθηματικότητας. Σὺ εἶσαι ἐξυπνος, ὅλοι λέγουσιν ὅτι ἤξευρες νὰ φέρῃσαι, ὅτι ἔχεις τρόπους ἀληθοῦς εὐγενείας, ἀλλ' ὅλα σου αὐτὰ τὰ προτερήματα, τὰ ὅποια ἀναγνωρίζω, καταστρέφονται μὲ αὐτὴν τὴν κτηνὰν εὐαισθησίαν, τὴν ὁποίαν ἔχεις. Πρέπει νὰ κυτταρθῆς!

Αὐτὸς ἦτο ὁ μητρικὸς ἀποχαιρετισμὸς, τὴν ὁποῖον ἀπήλαυσε. Τοῦλάχιστον τὸν παρηγόρησεν ἡ ἀδελφή του! Τὸν συνάδευσε μετὰ τῆς διδασκαλίσεως τῆς μέχρι τοῦ σταθμοῦ, τὸν ἠσπάθη, τὸν ἐθώπευσε, τὸν ἔρανε μὲ τὰ δάκρυά τῆς καὶ ἀπεκοίμησεν ὀλίγον διὰ τοῦ καλοῦ τῆς τρόπου τὸν ὅξυν τόνον, τὸν ὁποῖον εἶχε διεγείρει εἰς τὴν καρδίαν του ἡ σκληρότης τῆς μητρὸς. Ἀνεπιρρήτως ἐσυκοφάντη τὴν θυγατέρα τῆς ἡ κυρία δὲ Γαρδελὺξ πιστεύουσα ὅτι εἶχε θεραπευθῆ ἀπὸ τῆς πολυτίμου ἐκείνης αἰσθηματικότητος. Ὁ Λεοπόλδος καὶ ἡ Ἑλένη ὤρκισθησαν νὰ ἀλληλογραφῶσιν ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, ἡ ἀδελφὴ ἔδωκε πρὸς τὸν Λεοπόλδον χρυσοῦν μετάλλιον περιέχον τὴν εἰκόνα τῆς ζωγραφηθεῖσαν ὑπὸ τῆς κυρίας Ἑρβελὲν, ἀριστοῦργημα τέχνης, τὸ ὁποῖον ἐθαύμασα ἐξ μῆνας μετὰ τοῦ Λεοπόλδου καὶ δεκαοκτὼ ἔτη αὐτοῦ θὰ σὰς εἴπω παρακάτω πῶς.

Ὅταν ὁ κώδιον τοῦ σταθμοῦ ἐσήμανε τὴν ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἡ Ἑλένη ἔλαβεν ἐνῆπι τῶν βραχιόνων τῆς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κρυφὰ εἰς τὸ οὖς:

« Ἡξεύρεις τὴν παραγγελίαν μου μὴ τὴν λησμονήσῃς! »

Ἐκεῖνος ἠσθάνθη ἑαυτὸν κατὰ δύο ἔτη νεώτερον ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς παιδικῆς παραγγελίας καὶ μειδιῶν ἀπεκρίθη.

« Ἐπιμένεις λοιπὸν πάντοτε εἰς τὸ σχέδιον ἐκεῖνο; »

— Πάντοτε.

— Σοῦ ἀφίνω τὴν ἐκλογὴν θὰ ἐπρωτίμων ὁμως νὰ εἶναι ξανθός. Ἀλλὰ πῆγαυτε, μὲ κάμνεις νὰ λέγω ἀνοησίας!

— Χαῖρε!

— Καλὴν ἐντάμωσιν! »

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

Περὶ Γεωργίου Ζαρίφη τοῦ πρό τιμος ἐκμετρήσαντος τὸ ζῆν ἐν Κωνσταντινουπόλει, τοσαῦτα ἐρέθησαν καὶ ἐγράφησαν ἐνταῦθα τε καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε θὰ ἐλάβανέ τις ἀτελῆ μᾶλλον ἰδέαν τοῦ μετὰ τοσοῦτων ἐκδηλώσεων προπεμφθέντος εἰς τὸν τάφον ἀτόμου ἢ εἰκόνα τινὰ τοῦ συστήματος, τῶν ιδεῶν, τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ κόσμου, ὃν ἐξεπροσώπει· διότι ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ὑπῆρξε πλέον ἢ ἐν ἄτομον, ὑπῆρξεν ἢ ἀκραιφνεστέρῃ ἢ τελειοτέρῃ παράστασις, ἢ ἐπάρκωσις ἀληθῶς εἰπεῖν τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος ἐν ᾧ ἐγεννήθη, ἔζησε καὶ ἀνεστράφη, καὶ ὡς τοιούτος μᾶλλον ὁ ἀνὴρ εἶνε ἄξιος γενικωτέρου χαρακτηρισμοῦ, ὃν ἐπιχειροῦμεν ἐνταῦθα.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ τουρκικὴ Κωνσταντινούπολις, εἶνε πόλις, ἐν ἣ ὁ τύπος τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ τραπέζιτου, τοῦ κεφαλαιούχου καὶ τοῦ θέτοντος εἰς κυκλοφορίαν τὸ κεφάλαιον ὄργανον, δὲν εἶνε ὁ γνωστός τύπος οὔτε τῶν ἄλλων πεπολιτισμένων οὔτε τῶν βαρβάρων κοινωνιῶν. Ἀνεκαθεν βεβαίως ἀπ' οὗ χρόνου ὁ ῥήτωρ τῆς ἀρχαιότητος εἶπε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο τὸ ἐκαστοτε ἱπαναλαμβάνομενον ὑπὸ ποιήλας μορφῆς καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων «δεῖ δὴ χρημάτων», καὶ πολὺ πρότερον ἀκόμη, τὸ χρέμα ὑπῆρξεν ἰσχυρὸν ὄργανον, φοβερὸν ὄπλον, μέγας παράγων τῶν πολιτειῶν. Ἀλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰδίως, ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ὁ παράγων οὗτος ἠνωμένος μετὰ νοημοσύνης, πνεύματος καὶ βευστότητος τινος τοῦ ἐξωτερικοῦ χαρακτήρος διεδραμάτισε πρόσωπον, οὐ ὅμοιον δὲν ἀπαντᾷ ἐν ἄλλαις πολιτείαις. Ἡ σύγχρονος καὶ ἡ μικρὸν παλαιότερα ἱστορία τῆς Σταυρούλ ἀναφέρει διάφορα ὀνόματα τραπέζιτων, Ἀρμενικῶν ἰδίως, οἵτινες μετὰ τὸν ἀρχιμενοῦχον καὶ τοὺς συμβούλους τοῦ Διθανίου ἐβάρυναν πολλάκις εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν ἀποφάσεων τῶν Σουλτάνων καὶ

εἰς τὰς τύχας τοῦ ἔθνους των. Ὁ κληρὸς ὅστις θεωρεῖται συνήθως ὡς ἰσχυρότατος μοχλὸς τῆς ἐθνικῆς δράσεως ὑπῆρξε μᾶλλον παθητικὸν ὄργανον ἐνεργείας ἢ ἀντενεργείας πρὸς τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν, ἐνῶ οἱ διὰ τοῦ πλοῦτου αὐξήθέντες καὶ διὰ τῆς εὐνοίας πάλιν αὐξήσαντες αὐτὸν ἦσαν ὄργανα πραγματικωτέρας ἐνεργείας. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ οὕτω πῶς αὐξανόμενοι εἰς παλαιότερους χρόνους ἐτελεύτων πάντοτε μὲ τινα ἀπώλειαν, καὶ ἡ ἀπώλεια ἦτο συνήθως τῆς κεφαλῆς των, ἣτις ἐπίπτεν ἐπὶ τέλους θῦμα τῆς βασιουργίας καὶ τῆς ἀπληστίας τῶν αὐλικῶν, ἐπισκιαζομένων ὑπὸ τοῦ πλοῦτου ἀλλὰ καὶ τῆς αὐξούσης ἐπιρροῆς τοῦ κατόχου αὐτοῦ. Εἰς τοιαύτην τινὰ ἱστοριονομικὴν πηγὴν δυνατόν εἰπεῖν ὅτι εἶχε τὴν ἀρχὴν καὶ ἡ δύναμις τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη παρὰ τοῖς κρατοῦσι καὶ ἡ κραταιώσις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐθνικῇ φρονήματι, συντελοῦντων ὁμοῦ καὶ ἰδιαζούσης μορφώσεως καὶ χαρακτῆρος ὅστις καὶ ἰδιαζούσης μορφώσεως καὶ τοῦ ὅπου τοῦ βάθος ἢ ἡ ἐμφυτος κοινωνικὴ ἀγαθότης καὶ τὸ βαθύ αἰσθημα τῆς εὐποιίας ὑπὸ τε γενικὴν καὶ μερικὴν ἐποψιν, πρὸς τε τὰ άτομα καὶ τὰς κοινότητας, καὶ ὑπὸ τὴν γενικωτέραν τέλος ἐποψιν τοῦ ἔθνους, ἣτις ἀπεκρυσταλλοῦτο παρ' αὐτῷ εἰς τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν αἰσθημα τῆς φιλογενείας, καὶ διειμύρωσεν αὐτὸν ὡς τὸν ἀκρότατον τύπον, τὴν ὑψίστην παράστασιν τοῦ φιλογενεοῦς τραπέζιτου Ἑλληνος.

Πρὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου ὁ Γεώργιος Ζαρίφης, καὶ νεώτερος ἔτι καὶ ἦττον πλούσιος καὶ ὅτε οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει τραπέζιται ἦσαν ἀπλοὶ σαράμδες ἢ τοικισταί, ἦτο εἰς ἐκ τῶν πολλῶν ἐμπόρων οἵτινες ἀπετέλουν πολλὰς μικρὰς δυνάμεις συντελούσας πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ παραγούσας οὐχ ἦττον ἐν λεπτομερείᾳ τὸ αὐτὸ εὐεργετικὸν ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐφημιζέτο ἤδη, ἦτο κύκλος ἔχων εὐρυτέραν ἀκτίνα ἀγαθότητος, αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ ἡ πρόδος τοῦ ἐνεργοῦ σταδίου τοῦ ἀπηύγαζον ἤδη ὡς ἠὲς ἀνατέλλοντος Ἠλίου. Ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος ἐχάραξε τὴν ἀρχὴν νέου σταδίου ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἦτο ἀφετηρία νέου βίου, αἱ πολιτικαὶ συνθήκαι ἤρξαντο ἀλλοιούμεναι, αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ ἐπίσης. Ἡ δύναμις τοῦ χρήματος ἤρξατο συστηματοποιουμένη, οἱ ἐμποροὶ ἐγένοντο μεγαλέμποροι καὶ οἱ μεγαλέμποροι τραπέζιται. Νέα πολιτικὰ ζητήματα προέκυψαν εἰς τὸ μέσον, ἀπηρτοῦντο νέοι χαρακτῆρες καὶ νέα μορφή τῶν ὑπολήψεων. Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης προέβλεπε τότε τελειότερος. Πάτριαρχικὸς, διασωζὼν τὸ ἔθνος καὶ τὴν χροίαν τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῶν χρόνων ἀπ' ὧν ἐξήρχετο τσελεμπῆ Γεωργιάκης — ἄς μοι ἐπιτραπῆ ἡ προσωνομία δι' ἣς ἦτο γνωστός καὶ προσεφωνεῖτο ὑπὸ τῶν οἰκείων

και των περι αυτων και ητις εχαρκτηριζε τον τυπον της εποχης — δεν εβραδυνε να δειξη οτι παρουσιαζε και τα στοιχεια δι'ων ηδυνατο να ανταποκριθη και προς τον νεον βιον και τας νεας απαιτησεις ως Γεωργιος Ζαριφης. Ο τειως εμπορος ανελαβε την δρασιν του τραπεζιτου της εποχης, αι σχεσεις αλλως τας οποιας εκκαλιεργει ως ανεπαισθητως σχεδον μετα πασης ταξεως και φυλης ανθρωπων εν τη Βαβυλωνια των φυλετικων στοιχειων της Κωνσταντινουπόλεως, εχων ως κεντρον την ιδεαν φυλην παντοτε και ως σταδιον την τουρκικην, η πειρα του προγενεστερου αυτου σταδιου και η αντιληπτικότης των εισαχθέντων ευρωπαϊκων στοιχειων και θεωριων εις το εμπόριον και τα χρηματιστικά, κατέστησαν αυτον ου μόνον το ευπλαστότερον οργανον, αλλά και σχολην νεαν εμπορικης και τραπεζιτικης δρασεως. Ο δε τειως ευεργετικός ανηρ, δι η φύσις, η εξις, η ανατροφή είχαν παρασκευάσει προς τούτο, ανελαβε την δρασιν του φιλογενοϋς και φιλανθρώπου, χωρις ν' αποβάλη ουδέ το ελάχιστον στοιχειον του προτέρου αυτου τυπου. Ούτως εν φ' ην ο τσελεμπί Γεωργάκης ετι και μέχρι τελευτης ο πατριαρχικός ανηρ εν τῷ οικῷ και εν τῇ πατριᾷ των περιοικόντων και οκτινες εδέχοντο την αμεινον αγαθοεργον αυτου επιδρασιν και εν τῷ κύκλῳ των επαυτων, οκτινες ιμυρμηκίαν περι αυτον το σάββατον οτε κατήρχετο εις το γραφειον του, ητο συγχρόνως ο εζ ανωτέρας περιωπης φιλογενής ευεργέτης των εθνικων καθιδρυμάτων, ο ισχυρός προστάτης και αντιλήπτωρ των χρηζόντων προστασίας, ο γενναίος κείποτε χορηγος των σπουδαζόντων νεαν οκτινες ηθελον συστηθῆ προς αυτον ως διακρινόμενοι επι ευφυῆς η ως επαγγελόμενοι αγαθῶ τῇ εθνικῇ προόδῳ, ο φιλόανθρωπος συνδρομητής πασης αγαθῆς υποθέσεως, ο αγαθός συμβουλος εν τοις εθνικοις πράγμασι.

Ὡς προς το τελευταίον τούτο, η ενεργεια του Γεωργίου Ζαριφης παρεξηγήθη πολλάκις και εν Κωνσταντινουπόλει και ενταυθα μάλιστα εις περιστάσεις τινάς κρισίμων εθνικων ζητημάτων. Ἄλλ' ἀφ' ἐνός η μαλακότης αυτου εν τῷ βουλγαρικῷ ζητήματι οτε το πρώτον ἐνεφανίσθη τούτο και ἐτέθη ἐπι του τάπητος εν Κωνσταντινουπόλει, ἀπέρρεε μᾶλλον εκ της φιλανθρωπικῆς αυτου φύσεως και εκ του ευρέως εκείνου αισθήματος του χριστιανικου κοσμοπολιτισμου εν Ἀνατολῇ, οπερ αν και φαίνεται ως το ἀγλαότερον χαρακτηριστικόν του Ἑλληνος, ἀλλ' εἶνε συγχρόνως και το εθνικόν μειονέκτημα αυτου ἀπέναντι των ἄλλων φυλών. Ἄλλὰ ο Γεωργιος Ζαριφης ουδέποτε ην ἐπιβλητικός εν ταῖς συμβουλαῖς αυτου. Παρεῖχεν αυτοῖς ως καθήκον και ἐγίνωσκεν εκ προτέρων οτι ητο δυνατὸν και να μη ἀκολουθήσωσιν αυτάς. Ἄλλως ουδέποτε ἐζήλωσεν ουδ' ἐπιλοδοξε το

πρόσωπον Πυθίας εν οὐδεμιᾷ περιπτώσει; Ἦτο ο στρατάρχης πασης ενεργειας οστις εισηγε μιν το προσωπικόν στοιχειον εν τοις στρατιωτικῶν συμβουλαῖς ὡν προεστατο, ἀλλ' ἄφινεν εις αυτὰ να εἴπωσι την τελικην λέξιν. Τὸ ἐμβλημα του ην η πρακτικότης, οπερ ἐπαινελάμβανε συνήθως δια της αγαθωτάτης φράσεως «πρακτικὰ πράγματα.» Και ἴσως μάλιστα αυτὸς δια του διαγωγῶς αυτου οφθαλμου της πρακτικότητος διέβλεπεν ἐνίοτε πολλῶ ἀπώτερον η ἄλλοι συστηματικοὶ δια των πολυπλόκων θεωριῶν αυτων.

Ἄλλ' η τραχυτέρα περιόδος της παρεξηγήσεως των ενεργειῶν του Γεωργίου Ζαριφης ὑπήρξεν η ἐπι του κρητικου ζητήματος. Η ὑπερεξημίμη τότε φιλοπατρία του ελευθέρου Ἑλληνος δεν διέβλεπεν εν αυτῷ η αὐτόχρομα προδότην. Ο Ζαριφης ην ο τραπεζίτης ο ποιούμενος δάνεια προς τους ἐχθρούς της πατρίδος. Ἐν Ἀθήναις, αν εἰσικετο προς στιγμὴν τότε, ηθελεν ὑποστῆ τον νόμον του Λυγζι ἐξάπαντος. Ἄλλ' εις τοις κήνοντας σήμεραν ἀνευ των προλήψεων της εποχῆς ὑπάρχει ἀκαταμέτρητος διαφορὰ και μεταξυ του Θεμιστοκλέους ἀκόμη φεύγοντος τον ἀχάριστον δήμιον Ἀθηναίων και καταφευγοντος προς την ἐχθρὸν και του Γεωργίου Ζαριφης βιούντος, ἀναστρεφόμενου και σχεδόν πολιτευομένου παρα τοις ἐχθροῖς αυτοῖς. Ο Ζαριφης ἐδάνειζε τοις Τούρκοις χωρις να εἶνε διπλοῦς χαρακτήρ, ο Ζαριφης ἠσπάζετο βεβαίως ἐγκαρδίως το κίνημα των Ἑρητων χωρις ν' ἀποκρούπη την ἐνδύμωχον εὐχην οπως η νῆσος ἀποτελέσει μέρος του ελευθέρου βασιλείου και εἶδιδε χεῖρα βοηθείας εις τον ἀγωνισσον ηδύνατο να δώσει. Ἄλλὰ προσκλήθεις η συμμετάσχη δανείου, οστινος δεν ητο ο σημανφόρος, αυτὸς ο τραπεζίτης, ου αι πράξεις προς την τουρκικην κυβερνησιν ησαν εις ἀδιεξίτητον λαβύρινθον, ὡφειλε να θυσιάση αυτὸς πολιτικην ἐπιρροην και δυναμιν ην ηδύνατο να μεταχειρισθῆ ἐπ' ἀγαθῶ του υπολοίπου δούλου Ἑλληνισμου, ἴσως δε και ἐπ' ἀγαθῶ των συμφερόντων της Ἑλλάδος αυτης; Βεβαίως δεν ητο τὸσση ἐπιλόλαιος και ἐπράξεν ως Ἑλληνας ουχ ἦττον η ως τραπεζίτης, οτι κατεκρίθη τότε ως ἀνθετικόν.

Ὅτι προ οφθαλμων εἶχεν ο Γεωργιος Ζαριφης πάντοτε δεν ητο η Ἑλλάς αυτῇ και μόνη, το ελευθερον βασίλειον. Ἦτο η δύναμις του Ἑλληνισμου, το κράτος, η ισχυς αυτου εν ἀπάσαις αυτης ταῖς ἐκδηλώσεσιν, εν τῇ ευρυτέρα της ἐνοιας ἐκδοχῇ. Ἑλληνας ελευθέρου αυτὸς και τρέφων τον ἐγκαρδίον πόθον του μεγαλείου της Ἑλλάδος διέβλεπε τούτο ου μόνον εν τῇ μεγεθύνσει της ελευθέρου χώρας, ἀλλ' εν τῇ ἀναπτύξει και περιφρουρήσει των ἠπουδῆποτε συντηρημάτων του Ἑλληνισμου, ατινα θα ὦσιν εν ιστορικῇ τῇ ἡμέρᾳ το φύραμα νεας ἀναδημιουργήσεως. Ἐθε

και πάντες βοοι προετανται ισχυρου παραγοντος ενεργειας να εἶχον την αυτην οἶαν εκεινος αντιληψιν της αποστολης και του εδαφους εν φ κεληνηται να δρασωσι. Και ἀληθῶς πασα η ενεργεια αυτου εθνικη, εκπαιδευτικη, εμπορικη τραπεζιτικη εἶχε την αυτην κατευθυνσιν.

Η συμμετοχή αυτου εις εμπορικὰς και τραπεζιτικὰς ἐπιχειρήσεις ὑπήρξεν οργανον δημιουργίας ἑλληνικῆς τραπεζιτικῆς ὑπεροχῆς εν Τουρκία και ἑλληνικῶν περιοισιων εν τῷ διεθνῇ ἐκείνῳ συναγωνισμῷ του Βυζαντιου, ἐνθα ουχι μόνον τα ἐγχώρια στοιχεια, ἀλλὰ και ευρωπαϊκά συνεπαγόμενα ὄγκον χρήματος και διπλωματικῆς ἐπιβολῆς τελοῦσε τον ισχυροτάτον ἀνταγωνισμὸν προς την ἑλληνικην φυλην. Ἐνε ολίγον τούτο ἀρά γε; Ἄλλὰ και η εκπαιδευτικη αυτου ενεργεια διηυθύνετο μετα της γενναιοτέρας διαθέσεως και δια του σκοπιμωτέρου τρόπου. Ἄν αυτὸς δια της πολλὰς και ποικίλας ἀσχολίας αυτου δεν ηδύνατο πάντοτε ἀφ' εαυτου να σκεφθῆ το πρακτικόν, ἀλλ' ητο ὀξύτατος να ἀντιληφθῆ τὰς ἐισηγήσεις ἄλλων και ὑπο την πρακτικωτέραν αυτων ἴστωσιν, και εἶδιδε πληρεῖ τῇ χεῖρῃ, οπου ἄλλοι ὑπελόγιζον, και εἶδιδεν, οπερ και το σπουδαιότερον πολλὰκις, το σύνθημα της γενναιοδωρίας αυτου και την ἀφορμὴν ἀμιλλης. Δεν θα καταλέξωμεν τον ἀριθμὸν των συγκεκριμένων ενεργειῶν ὡν πολλὰι κατέλειπον ἴχνη ἀνεξίτηλας ης οἰκοδομῆς του μεγαλοπρεποῦς κτηρίου της σχολῆς του Ἐνεου εν Κων/πόλει και η προικιδόστησις των Ζαριφειων διδασκαλειων εν Φιλιππουπόλει. Περι τούτου θα ηδύνατο να εἴπη τις ἀσφαλῆστερον μόνον αν ἐγίνωσκε το μεριδίον οπερ εν τοις ἰσολογισμοῖς αυτου ἀπέρρου εις την αγαθοεργίαν. Ἄλλὰ το ἀνυπολόγιστον ἴδιως εἶνε η πολιτικη και κοινωνικη δυναμις αυτου, τα στοιχεια της πολλαπλῆς ὑπολήψεως οπερ αυτὸματα συνεκέντρωσεν εν τῷ προσώπῳ αυτου, ο ἀγαθός και ἀπείρητος εκεινος γέρων, ο ἐξοχος εκεινος τυπος του Κωνσταντινουπολιτου ἀστου, τον οποιον περιεστειχισεν, ἐκάλυπεν, ἀλλ' ουδὸλως παρήλαξεν ουτε ἐδηλητηριασεν ο ἐξωτερικός πολιτισμός.

Κατὰ τοις τελευταῖους αυτου χρόνους ὑπῆρξεν ο φίλος του Σουλτάνου, ουχι ο ευνουόμενος, ἀλλὰ ο ἀγαθός αυτου φίλος, ο ἀγαπητός γέρων, προς αν ο μὲν ὀθωμανὸς ἀναξ τρέφων ἀληθῆ σεβασμόν ἀνεκόνου: τὰς σκέψεις και τὰς ψυχικὰς αυτου παθήσεις, εκεινος δε τὰς σχεδόν πατρικὰς αυτου συμβουλάς, τὰς οποιας ουδὸλως ἠγγόει ο Σουλτάνος οπι προκειμένου περι των ἑλληνικων πραγμάτων, ἐχρωματίσεν η ἀγάπη του ἔθνους του. Η φιλια αυτη ἐχρονολογεῖτο προς ἐτων ἡδη οτε ο Σουλτάνος ἀπλοῖς εἶπε πρίγκιψ αν ουδέ ὑπελόγιζεν ἴσως οτι ἐμελλε να βασιλεύσῃ. Και βασιλευσάντων ο τότε πρίγκιψ Χαμίτ Ἐφένδης

εἶχεν ἀποκτήσει φίλον εκ των ἀριστων χριστιανων τον ἄριστον. Και ἐγίνωσκε τούτο ο Σουλτάνος και δεν ἀπέκρυπτε την οικειότητα αυτου προς τον Γεωργιον Ζαριφην, ἐνθ αυτὸς ουδὸλως ἐποιεῖτο ματαίαν ἐπίδειξιν της σουλτανικῆς φιλίας του, πολλῶ δε ἤκιστα κατάχρησιν της θέσεως του. Ἄλλ' ο κόσμος ἐγίνωσκεν αυτην και ο Σουλτάνος ἐπιθύμει την δημοσιότητα του πράγματος. Διηγούνται, οτι οτε το πρώτον μετα την ἀνάσρρησιν του ὀθωμανικου μονάρχου, ο γέρων Ζαριφης προσκλήθεις μετέβη προς ἐπίσκεψιν αυτου, ἐφόρесе το κεκανονισμένον φέσιον ἀντι του πῖλου. Ἄλλ' ο Σουλτάνος μετα πολλῆς οικειότητος δεξάμενος αυτον, τῷ εἶπεν οτι δεν ἐπιθυμῆ, διότι ο Θεὸς ηθέλησε να βασιλεύσῃ, να μεταβῆλη δι' αυτὸ και ο γέρων φίλος του τὰς ἐξεις. Η ἐμφρασις της ἐπιθυμίας του Σουλτάνου εἶνε διαταγή και ἐκτοτε ο Γεωργιος Ζαριφης, ἀνῆρ ιδιώτης, ουδένα φέρων τίτλον, μετέβαινεν εις τὰ ἀνάκτορα φέρων τον συνήθη πῖλον του. Οἱ φρουροὶ παρουσιαζον οπλα και οἱ ἀνακτορικὸι θεράποντες ὑπεχώρουν εὐλαβῶς. — Διήρχετο ο φίλος του Αὐθέντου.

Ἄλλ' η φιλια του Σουλτάνου ουδεν προσέθηκέν ουδὲ ἀφῆρσεν ἀπὸ του γηραιου Ζαριφης. Ἐν τῇ πόλει της ἀνατολικῆς ἐθιμοταξίας τῇ Σταμπούλ, ο αυτὸς ἀνῆρ, οστις την πρώταν παρεκάθητο μετα του Σουλτάνου και την μεσημβριαν προήδρευε συμβουλίου κορυφαίων τραπεζιτων, μετα μεσημβριαν συνωμιλει προς ὑπότροπον αυτου τον οποιον ἠρώτα περι των σπουδων του και την ἐσπέραν εδέχετο γραίαν τινα ητις ἠρχετο να τον παρακαλέση να μειτεῖσῃ δια τον υἱὸν της η και γηραιὸν τινα ὀθωμανὸν οστις παρεκάλει αυτον να μεσολαβῆσῃ εις τον ὑπουργὸν δια την παροχην συντάξεως. Τὸ θέαμα ητο πολλακις συγκινητικόν. Ο Τούρκος στρατιώτης, οστις ην ἀρκούντως ὑπερήφανος ὡστε να ζητήσῃ συνδρομην ἀπὸ του Ζαριφης, δεν εθεώρει κατενωτικόν να παρακαλέσῃ τον ἀγαθὸν φίλον του αυθέντου να τῷ χρησιμεύσῃ ως μεσίτης ὑπὲρ της συντάξεως. Ἐἶχε συστηθῆ προς αυτον ἀπὸ γηραιὸν τινα οἰκοκυρην οστις εἶχεν ελευθεραν την εἴσοδον εις την οἰκίαν του τσελεμπί Γεωργάκη και ητο βεβαίωτατος οτι εκεινος ουδεν θα τῷ ἠρνεῖτο. Ἐνθυμούμεθα ἱστορικόν τι ἀνέκδοτον, οπερ ἔχομεν εκ πηγῆς αυτου του ευεργετηθέντος. Ἦτο νεὸς τις σπουδάσας εν Εὐρώπῃ τῇ χορηγία του ἴδιου την μηχανικην. Ὅτε ἐπανῆλθε, συμπληρώσας τὰς σπουδάς του, παρουσιάσθη προς αυτον.

— Ἐ καλά, ἔμαθες αυτην την μηχανικην, πῶς την λέγουσιν;

— Μάλιστα Κύριε Ζαριφη.

— Τώρα λοιπὸν θέλεις να σε τοποθετήσωμεν. Πήγαινε λοιπὸν εις τον ὑπουργὸν των δημοσιων

έργων και ώμλησέ του εκ μέρους μου. Πάρε και την κάρτα μου.

Μετά μίαν εβδομάδα ο νέος παρουσιάσθεις πάλιν.

— Πώς! δέν έκαμαν τίποτε; Κάθησε όλιγον.

Και διατάσσει τόν γραμματέα να του γράψη μίαν συστατικήν. Άλλά και ή συστατική δέν έτελεσφόρησεν. Ο νέος παρουσιάσθη πάλιν. Ο Γεώργιος Ζαρίφης τόν παραλαμβάνει τότε έφ' άμάξης, μεταβαίνει εις τό ύπουργείον και παρουσιάζων αυτόν προς τόν ύπουργόν, του λέγει:

— Έξοχώτατε, αυτό τό παιδί εινε παιδί μου, και δέν θέλω να τό στείλεις όπισω με άδεια χέρια.

Ήτο θέαμα τό όποϊον θα έφείλκε την προσοχήν του ξένου ότε κατήρχετο εις τόν Παλατόν. Έβλεπέ τις αγαθόν γέροντα την άνοιξιν φέροντα νεανικήν ένδυμασίαν άνοιχτού χρώματος και ρόδον εις την δεξιάν, περισταχίζόμενον υπό σφικτικής μεσιτών, άτινες παρεκάλουν αυτόν να τοίς αναθέση προξέν τινα. Τό κατάστημα αυτού είχε τους ίδιους του μεσίτας, ουχ ήττον ο γέρον δέν ήθελε ν' απέλθωσιν οι άνθρωποι δυσηρεστημένοι, και έδιδεν εις έκαστον μικράν τινα παραγγελίαν και άπήρχοντο καταγοητευμένοι έξ αυτού. Ούτω δέ εις πάν βήμα αυτού εύρισκε τρόπον να εύρευγετή είτε παρέχων έργασίαν, είτε παρέχων συνδρομήν και γινόμενος τό κέντρον ζωηράς πάντοτε έθνικής και κοινωνικής ενεργείας.

Και άλλοτε μόν εύρισκε ζηλωτάς αυτού και μιμητάς όπωσδήποτε του παραδείγματος. Άλλά κατά τους τελευταίους χρόνους είχαν απολειφθί μόνος και μόνος έφερε τό βάρος τσοούτων πολυπλάκων άναγκών της βυζαντινης ελληνικής κοινωνίας. Άλλά σήμερα εξέλιπε και ούτος. Ήνταύθεν εινε ειλικρινέστατον τό πένθος και έγκάρδιος ή θλίψις ή εκδηλωθείσα επί τώ θανάτῳ αυτού έν Βυζαντίῳ. Τουούτοι άνδρες, όις ο Γεώργιος Ζαρίφης, επισπώμενοι την ύπόληψιν και την αγάπην τσοούτην πολλαπλών και έν πολλοίς αντιμαχομένων στοιχείων, όυτε γεννώνται εύκόλως όυτε διαπλάσσονται, και σήμερα μάλιστα όπότε και αι συνθήκαι παρήλλαξαν και τά άτομα έν γένει αποβλέπουσιν έκαστον εις μίαν και αποκλειστικήν διεύθυνσιν. Βύχης έργον: θα ήτο μόνον άν ή οικογένεια αυτού έκληροδότησεν τό ζώπυρον όπερ ο γενάρχης εκληροδότησεν αυτή, διασώζουσα άκμαίαν και την εύγενή παράδοσιν του οικου και τό γόητρον αυτού, όπερ τσοούτον στενωός είχε συνδεδητή τελευταίον μετά της έννοιας της φιλανθρωπίας και του γόητρον αυτού του ελληνικού ονόματος έν Κωνσταντινουπόλει.

Π. ΘΩΜΑ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΝΗΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Άλειθόβροχια και βάρδοι. — Ο πίλος του Καποδιστρίου. — Τό φόρεμα της κυρά Φροσύνης.

Έντός ύλοσκειπούς έρμαρίου κείνται άναμιξέ βάρδοι και άλειθόβροχια άνήκοντα εις άνδρας της μεγάλης του αγώνος γενεάς. Τα άλειθόβροχια ταύτα, ών τά δύο άνήκον τῳ Γεωργίῳ Κουτουριώτῃ, έτερον δέ τῳ Γεωργίῳ Σαχίνῃ, κινούσι την περιεργίαν των νεωτέρων διά τό παράδοξον του σχήματος και του χρώματος.

Τά δύο εινε έρυθρά, τό έτερον κυανού, και τό μόν έν μεταλλίνη θήκη τιθέμενον μεταμορφούται αίφνης εις χοιρόην βακτηρίαν, του δ' άλλου αποσπάται ή λαβή άνασυρομένη και προβάλλει εκ των ειρηνικών απλάγγων αυτού, όξεια λεπιά έγχειριδίον καθιστώσα τό φιλήσυχον σκαῦος χρίσιμον φύλακα ού μόνον κατά της βροχής, αλλά και κατά των κακούργων άκόμη.

Αι δύο βάρδοι, άνήκουσαι εις τόν Σπετσιώτη Μέξην ή μιαν, και εις τόν Ύδραϊον Β. Μπουτούρην ή άλλην, ούδέν έχουσιν ιδιάζον εινε άμφοτεροι εύθείαι εκ στιλπνού ξύλου βυσινοχρόου μετά μικράς χρυσής κεφαλής, έφ' ης φέρουσι κεχαραγμένα τά αρχικά στοιχεία των έπιφανών κητηρών. Και του μόν Β. Μπουτούρη ύπάρχουσι και άλλα τινά έν τῃ έκθέσει ή ταμβάκο θήκη του, τό ώρολόγιόν του, ή σφραγίς και τά όπλα του, αλλά του Μέξη τό όνομα πενιχρότάτα εκπροσωπείται διά της βάρδου του μόνης και του άκροτρώρου του πλοίου του, πενιχρότερον δ' έτι τό του έτέρου σπετσιώτου πολιτικού, του μεγαλόφρονος και συνετού Π. Μπότσαση, του έπίσης άδρός εισενεγκόντος ύπερ του αγώνος, ούτινος μόνον την ήλικράν μορφήν προσβλέπομεν μεταξύ των έλαιογραφικών εικόνων του Ναυστάθμου.

Μετά των λαϊκών βάρδων άνάκειται προσέχουσα τό μήκος ή ποιμαντορική βάρδος του αγίου Επισπου δωρηθείσα αυτῳ υπό του Πατριάρχου Γρηγορίου ΙΙ'.

Έν τῳ αυτῳ έρμαρίῳ ύψηλός πίλος τεφρόχρους έν μέρει έρρακωμένος προσελκύει κύκλον πολυάριθμων θεατῶν, διότι πεναικίς πολυσήμαντος άνήρηται επ' αυτού δηλούσα ότι ο πίλος ούτος ειν εκείνος, ον έφερον ο Καποδιστριας καθ' ην ώραν έδολοφονήθη έν τῳ ναῳ του αγίου Σπυριδωνος την 27 Σεπτεμβρίου 1831.

Ο πίλος ούτος άπεστάλη έξ Οδησσοῦ άνήκων ήδη εις τόν πρίγκηπα Καγκάριν, άφικετό δέ κατ' αυτην την ώραν καθ' ην έγίνετο ή έναρξις της έκθέσεως, άλλ' ή έπιτροπή εξαιρετικώς άπεδέξατο αυτόν ως πολύτιμον έκθεμα. Άξιοσημείωτοι δ' εινε και αι συναποσταλείσαι δύο επιστολαί του Καποδιστρίου γαλλιστί γεγραμ-

μέναι όλιγον χρόνον πρό του θανάτου αυτού, έν εις προβλέπων την τεκταινομένην φονικήν συνωμοσίαν, μετά θαυμαστής μεγαλοφυχίας κηρύττει ούτος ότι μεθ' όλα ταύτα έννοεί να έμμεινι πιστός και άνένδοτος εις την έπιτέλειαν του ύψηλού καθήκοντος, έν ω ή μοίρα έταξεν αυτόν, έλπίζων εις του Θεου την προστασίαν. . . .

Έν εκπληκτική άντιθέσει προς τά πτωχικά ταύτα και πεπαλαιωμένα λείψανά της μεγάλης εποχής, άπαστράπτου όλον εκ χρυσοῦ απλουται τό βαθύχρουν και πολύπτυχον φόρεμα της ώραιας εκείνης των Ίωαννίνων γυναικός, ην άπέπυξεν ο Άλῃ πασάς και άπηθανάτισεν ο Άριστοτέλης Βαλακρίτης. Η κυρά Φροσύνη ούδέν έχει κοινόν προς τόν ύπερ έλευθερίας ελληνικών Άγώνων του 1821, ούδ' αξιομίμητον παραδειγμα παρέχουσιν αι μετὰ του Μουχτάρ έρωτες αυτης. Τό τραγικόν τέλος της ζωής της, τό προσλήθον εκ της σκληρότητος του μισήτου τυράννου της Ήπειρου εκίνησε την ύπερ αυτης συμπάθειαν του ελληνικού λαού, όστις συνέθεσε και τό γνωστόν δημοῶδις έλεγείον εις μνήμην αυτης:

Τραβίει άγέρας και βοριάς και κυματῃ ή λίμνη
Νά βράλη της άρχόντισσας και την κυρά Φροσύνη...

Έκ δέ του λαού παρέλαθεν ειτα και διέπλασε τελειότερον ή έπική και ή δραματική ποιησις τό πρόσωπον της Φροσύνης και εξωραίσε και εξιδανικευσεν αυτό ούτως, όστε ή άπιστος συζυγος των Ίωαννίνων, ή έρωμένη του τούρκου πασά κατέστη εκ των προσφιλεστέρων ήρωιδων της νεελληνικής ποιήσεως.

Είπομεν μεθ' όλα ταύτα ότι ούδέν κοινόν έχει ή Φροσύνη προς τόν ελληνικόν Άγώνα και τό φόρεμα δ' αυτης κείται έν τῃ έκθέσει μόνον ως λαφυρόν συληθέν έν Ήπειρῳ κατά την επανάστασιν υπό των στρατιωτῶν του Βαλτινού άρχηγού Σωτηρίου Στράτου, ότινες και εξεχώρησαν αυτό ως έλεκτηήν μερίδα τῳ άρχηγῳ των.

Έκ των διαστάσεων του φορέματος φαίνεται ότι ή ώραία Φροσύνη δέν ήτο ύψηλῳ άναστήματος, τό δέ σώμα αυτης εξέιχεν επί λεπτότητι και ιδίως ή άσπύς αυτης δέν είχε διάμετρον μεζόνια των πενήτηκοντα εκατοστομέτρων, και τούτο πρό της εφευρέσεως των σπηθοδέσμων. Ο δέ πλούτος του φορέματος, μολονότι εφθάρη πως εκ του χρόνου και της χρήσεως, αλλά μένει έτι βαρύς και αληθώς θαυμασίος άν δέ πιστεύση τις και τό λεγόμενον ότι έξ εκάστης των χρυσών γλωσσίδων εις άς απολήγει ο πλατύτατος ποδός, εκρέματο δουπια ισπανική, δέν δύναται ν' άμφισβάλλη πλέον ότι τό φόρεμα τούτο εινε αληθώς ήγεμονικόν και δώρον αυτού του Μουχτάρ προς την φιλάτην έρωμένην. Τό φόρεμα συνοδεύουσι και δύο μικρά, κομψά, έπίσης περίχρυσα και βαρότυμα σανδάλια. Τις οίδεν άν

δέν εινε αυτά εκείνα άπερ έφέρει ή άτυχής έν τῃ τελευταία μετά του Μουχτάρ συνεντεύξει τις οίδεν άν δέν εινε αυτά εκείνα έφ' ών έσύρετο τρέμουσα, λιπόθυγος, έν ω πέραν άντήχει σθενύμενος ο περιπαθής του έραστού άποχαιριτισμός:

Φροσύνη, μ' εστειλαν να πάω ε τα ένα
Μακριά ε τον πόλεμο μεσ' ε τη φωτιά
Βγάλ' απ' τα χελη σου τάγαπημένα
Δός μου για σντροφο χίλια φιλά.

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ

Μια συνεδρίασις της Βουλής των Κοινοτήτων.

(Συνέχεια, είς προηγούμενον φύλλον.)

Ή άρίστη κλασική εκπαίδευσις ην λαμβάνουσιν έν Άγγλιῳ αι τά κοινά πράττουσαι τάξεις, ή συνήθεια του εκφράζειν τας ιδέας έν δημοσίῳ ην κτώνται ήδη από του σχολείου, τό άτελειώτητον κύμα των επιδορτίων λόγων, προσφωνήσεων, βμιλιδών, δημοσίων διαλέξεων, τό παφλάζον περι τόν νεανίαν άγγλον, εξοκείωσαν αυτόν μετά των ρητορικών τυπων, κατήρδευσαν, εξύμωσαν αυτόν διά της δημοσίου εύγλωττίας. Σπανίως μεταρσιούται προς τας κορυφάς της τέχνης, άλλ' έτι σπανιώτερον φαίνεται άνεπαρκής. Άλλως τε γινώσκει καλώς τό άντικείμενον, όπερ πραγματεύεται, έμελέτησεν αυτό κατά βάθος, έν τῃ πατρίδι αυτού, έν τῃ άλλοδαπή, διότι ταξειδεύει κατά πάν έτος και έπιστάται δύο ή τρεις γλώσσας εινε ειδικός έν τοίς ζητήμασιν, έχει πάντοτε πρό όφθαλμών να εκμάθη τι ενδιαφέρον ή καινόν. Τόν άκροώνται λοιπόν, τούλάχιστον μέχρι της ώρας του δείπνου.

Έάν βάλλη ακριβώς εις τόν σκοπόν, εάν τό υποκείμενον αυτού κινή τό διάφορον όπωσδήποτε του άκροατηρίου του, επανειλημμένα hear! hear! (άκούσατε! άκούσατε!) προφερόμενα υπό των συναδέλφων του, σημειούσι τας εύτυχεστέρας αυτού λέξεις. Άλλά θερμαίνεται, φέρε τον πόλεμον επί του πολεμίου στρατοπέδου· τό αντίθετον κόμμα εξαπτεται, μυκτηρίζει, αντιτάσσει no! no! (όχι! όχι!) μάλλον ή ήττον έντονα εις τούς ισχυρισμούς αυτού.

Άνευφημια έν τῃ κυριολεκτική έννοια ως παρ' ημίν, χειροκροτήσεις τοιαύται δι' ών εκδηλούται ή έπιδοκιμασία, ούδέποτε ύπάρχουσιν έν τῃ Βουλῃ των Κοινοτήτων. Τούλάχιστον έν μόνον αναφέρεται παράδειγμα τοιούτων τούτο δέ κατά τό 1863, εις τόν έπίλογον άγορευσεώς τινος του Γλάδστωνος επί νομοσχέδιου τινός περι διαχειρίσεων των φιλανθρωπικών προικοδοτημάτων. Ο θαυμασμός του άκροατηρίου υπεκκαυθείς εδανείσθη προς στιγμήν τόν τρόπον της ήπειρωτικής εκδηλώσεως αυτού. Άξιοσημείωτον έν τούτοις γεγονός! τό νομοσχέδιον όπερ υπερήσπιζεν ο έξοχος πολιτικός άπέτυχεν ούδέν ήττον.

Σπανίως διακόπτουσι τὸν ῥήτορα. Οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ νὰ διακόψῃ τὸ νῆμα τῆς ἀγορεύσεως αὐτοῦ. Ἡ κοινοβουλευτικὴ ἀεροφορὴ ἀντιβαίνει εἰς τοῦτο. Τὸ σῶμα, διὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ, δὲν ἔδωκεν αὐτῷ τὸν λόγον, ὅπως ἀγροῦκός τις διακόψῃ αὐτόν. Τοῦτο οὐδέποτε γίνεται ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ ὅσον οὐδ' ἐν αἰθούσῃ συναναστρωφῆς. Τὸ πολὺ συνάδελφός τις, ἐξαιρετικῶς ἐπιρραζόμενος ὑπὸ πραγματικῶν τινος λάθους, θὰ ἐξήφικινδύνευε νὰ παρεμβάλῃ εὐγενῶς πάντοτε ἐπανορθωτικὴν τινα παρατήρησιν, χαιρετίζων διὰ τοῦ πύλου. Ἐκρηξίς ὀργῆς ἢ ῥητὴ διάψευσις δὲν συμβαίνει οὐδὲ ἀπαξ ἐντὸς δεκαετίας καὶ τότε πάλιν παράγουσι σκάνδαλον.

Ἄλλως ὁ ῥήτωρ τηρεῖ λίαν εὐλαβῶς τὴν ἐπιμοτυπίαν τοῦ τόπου καὶ ἀξιοῖ κατ' ἀκολουθίαν ἕνα καὶ οἱ ἄλλοι ὑποβάλλονται αὐτῇ ἀπέναντι αὐτοῦ. Δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του, δὲν δεικνύει αὐτοὺς δι' ἐπιτακτικῶν δακτύλου, δὲν ζητεῖ νὰ προσβάλῃ αὐτούς, δὲν παρεκτρέπεται εἰς προσβλητικὰς προσωπικότητας. Ἄν νομίζῃ ὅτι πρέπει νὰ ὑποδηλώσῃ ὅτι μέλος τι τοῦ Κοινοβουλίου παρεμύρρωσεν ἐν ἐπιγνώσει τὴν ἀλήθειαν, θὰ σπεύσῃ παραυτίκα νὰ προσθέσῃ ὅτι τοῦτο « ὑπὸ κοινοβουλευτικῆν ἔννοιαν. » Ἐὰν εὔρεθῇ ἠναγκασμένος νὰ ὑποδείξῃ τὸν ὑπονοούμενον, δὲν σημαίνει αὐτόν διὰ τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τῆς κοινοβουλευτικῆς φρασεολογίας « ὁ ἀξιολογὸς μου φίλος ὁ βουλευτὴς τῆς Δεῖνα πόλεως ». Ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ ὑπουργοῦ, ἔστέ βέβαιος ὅτι θὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τοῦτο μόνον τὸν τίτλον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ. Οὕτω δὲ ἐνώπιον ἐνὸς ἀνώνυμου Κοινοβουλίου ἀναπτύσσει τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἀνώνυμος, καὶ ὀνομαστὸς μόνον ὡς ἀντιπρόσωπος μιᾶς ἐκλογικῆς μονάδος. Ἄν παρεκκλίνῃ πρὸς στιγμὴν τοῦ οὐσιώδους τούτου κανόνος, ἢ τρομερὰ ποιήσῃ, δι' ἧς ὁ πρόεδρος θέλει ἀπειλήσῃ αὐτόν ἵνα τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν τάξιν, ἔστέ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅτι θέλει περιέλθει εἰς τὴν ἀνάγκην. . . . νὰ τὸν ἀποκαλέσῃ διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ! Δὲν εἶνε τοῦτο ἱκανὸν ὅπως ἀνορθωθῶσιν αἱ τρίχες εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς φρίκης;

Πλάσμα ἀλλόκοτον, ἂν θέλετε, ἀλλ' ὅπερ ὅμως συντελεῖ ἀναμφισβητήτως ὥστε νὰ ἐξαιρῇ τὴν συζήτησιν, νὰ δίδῃ ἀξίωμα εἰς τὰς διασκευάς, νὰ προλαμβάνῃ σκηνάς, τὸσον παιδαριώδεις ὅσον καὶ ἀπρεπεῖς, ἐνὶ λόγῳ νὰ διατηρῇ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὴν εὐφημίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἐνῶ συγχρόνως βεβαίῳ καὶ τὸν στενὸν δεσμόν δι' οὗ ὁ ἐκλεκτὸς δέον ζεῖποτε νὰ αἰσθάνηται ἑαυτὸν συνδεδεμένον πρὸς τὸν ἐκλογέα, διότι ἐν τῷ μεγάλῳ συμβουλίῳ τοῦ ἔθνους δὲν εἶνε τις οὐδὲ πρέπει νὰ εἶνε ὁ κ. Χ. ἢ ὁ κ. Ψ. ἀλλὰ καλεῖται Σελσία, Βιρμιγγάμη, Μαγκαστρία.

Ἐπιτεταὶ λοιπὸν ἐκ τούτου ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων δὲν εἶνε κατὰ τὰς περιστάσεις τρικυμιώδης, θορυβώδης καὶ θεαλωδῆς μάστις; Βεβαίως εἶνε καὶ τοιαύτη ὡς ἀπασαί αἱ συνουλεύσεις. Ἄλλ' οἱ καταίγισμοι αὗτοι καὶ αἱ θύελλαι εἶνε ὀλιγώτερον ἀκρονόιστοι ἢ ἐκείναι πάσης ἄλλης συνουλεύσεως. Οὐδέποτε ἢ ἐξαιρετικῶς παρεκτρέπονται εἰς προκλήσεις καὶ προσωπικούς διαπληκτισμούς. Καὶ ἀναμφίβολον ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο χρεωστῆται εἰς τὰς ἐξῆς τῆς εὐπρεπειᾶς τὰς διακεχυμένας ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ αὐτῆς ὑπὸ τῶν στοιχειωδῶν κανόνων.

Ἡ ἀληθὴς εὐγλωττία οὐδέποτε ἐλείφεν ἐκ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Καὶ σήμερον δὲ δύναται νὰ καυχήθῃ ὅτι κατέχει ἐν ταῖς κόλπαις αὐτῆς τὸν κ. Τζὼν Βράϊτ καὶ τὸν κ. Γλάδστων, τοὺς δύο δυνατότατους ἀναμφισβητήτως ῥήτορας τῶν χρόνων ἡμῶν.

Ὁ κ. Τζὼν Βράϊτ, « αὐτὸς ὁ ὀρθὸς λόγος ὁ κατελιγμένος καὶ πεπυρακτωμένος ὑπὸ τοῦ πάθους », ὡς ἐχαρακτήρισθη, ἢ ἐσαρκώσῃ τοῦ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐμπείρου λέγειν, ὁ μόνος ἴσως ἐκ τῶν ζώντων ἐν ᾧ ὑπάρχουσι συνηνωμένα πάντα τὰ ὕψιστα προσόντα τοῦ ῥήτορος, ἢ λαμπροτάτη φαντασία, ἢ ἐκλεκτοτάτη εὐαισθησία, ἢ λεπτοτάτη θυμηθία, ἢ ἀσφαλεστάτη κρίσις, ἢ χαριστάτη, καθαρωτάτη καὶ ἐνταυτῷ εὐρωστοτάτη γλῶσσα.

Τὸ ἀκούειν αὐτοῦ εἶνε ἡδονὴ θεσπέσια. Μόλις εἶπεν εἴκοσιν λέξεις, καὶ ἡ συζήτησις ἐξήρθη ἡδῆ. Ἡ ἰδέα ἐκτυλίσσεται ἐπὶ τῶν χειλέων του μετὰ τσαύτης εὐροίας, εὐγενοῦς ἀπλότητος καὶ παρθενικῆς χροιάς τόνων ὥστε καὶ ἄκων ἀναπολεῖ τις ἐν τῷ νῷ τὰς ὑψηλὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ μεγάλου τοῦ Ὀκεανοῦ. Μετέχει ἐνταυτῷ τοῦ Βοσσεύτου καὶ τοῦ Πασχάλ καὶ τοῦ Φραγκλίνου. Τὸ οὖς, ἢ καρδίαν, τὸ λογικόν, τὸ πνεῦμα, τὰ πάντα θέλγονται. Ὑπερέχει ἰδίᾳ εἰς τὴν εὔρεσιν τῶν συναρπαστικῶν εἰκόνων, κοπτομένων ὡς μετὰ λλῖα, τὰ ὅποια παραχρῆμα τίθενται εἰς κυκλοφορίαν. Γινώσκει νὰ δονῇ πάσας τὰς ἀνθρωπίνους χορδὰς, τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην. Ἡ μάλλον εἰπεῖν, τὸ συναρπάζον αὐτοῦ καὶ παρασύρον εἶνε ὅτι αἰσθάνεται τις ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε παρ' αὐτῷ ἀποτέλεσμα τέχνης, ἀλλὰ βαθείας πεποιοῦσεως, ἢ ἐξυπηρετοῦσιν ἀπαραμίλλα προσόντα. Πάντοτε φαίνεται πιστεύων ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ πείσῃ τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ διὰ καλῶν ἐπιχειρημάτων καὶ βεβαίως τὸ πιστεύει κρῖνον ἀφ' ἑαυτοῦ.

Μοναδικὴ δύναμις τῶνόντι, ἦτις ἐλλείπει εἰς τοὺς κοινούς λογοπλόκους καὶ διὰ τῆς ὁποίας κατήγαγε πολλακίς ἀπροσδοκίτους θριάμβους. Τὸ δεσπάζον αὐτῆς πλεονέκτημα εἶνε τὸ βαθὺ καὶ γαλήνιον αἰσθημα τῶν τυχῶν τοῦ ἀνθρώπου.

ἀπηλαγμένων τῶν φυλετικῶν καὶ τοπικῶν περιστάσεων. Σὺν πᾶσι δὲ τούτοις, Ἄγγλος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, Ἄγγλος μέχρι μυελοῦ τῶν ὀστέων, κουάκερος, ὑδροπότης, νηματοκλωστής, φιλόκωπος καὶ ἱεραπόστολος. Ἐυαγγελιστής. Ἐκ τῆς ἐντυπώσεως ἦν προξενεῖ ἐπὶ σοῦ δύνασαι νὰ κρίνῃς πλέον περὶ ἐκείνης ἢ δύναται νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τῶν πολλῶν, ἀνεργόμενος εἰς τὴν ὑπάτην. Ἐν τῇ Βουλῇ ἡσάκις αὐτὸς ἐγείρεται, οἱ πάντες σιωπῶσι δὲν ὑπάρχει ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

Ὁ κ. Γλάδστων εἶνε καὶ αὐτὸς ἐπίσης ὑψηλὴ συνειδησις καὶ ἐνταῦθεν ἀπορρεῖ ἢ κυριωτάτη αὐτοῦ ἰσχύς. Ἄλλὰ πρὸ παντὸς μελετᾷ κατὰ βάθος τὰ ζητήματα περὶ τῶν ὁποίων πραγματεύεται. Εἶνε ὁ σοφὸς γινόμενος Λόγος. Ὁ ῥήτωρ τῶν ὑποθέσεων, ὅστις ἐξήγησεν πάσας τὰς πηγὰς, ὅστις ἀφωμοίωσεν ἑαυτῷ καὶ τὰς λαχίστας ἀτόμους οὐσίας τοῦ ὑποκειμένου του καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἐφάμιλλος εἰς τὸ συσπειρῶσαι, διατάξαι καὶ ἀνελεῖσαι αὐτὰς ἐν παρατάξει μάχης πρὸ τοῦ ἐξεστηκότος ἀκροατηρίου του.

Ἐὰν ἡ εὐγλωττία του δὲν ἐμφορῆται ὑπὸ τοσοῦτον ἰσχυρῶς πνοῆς ὅσον ἡ τοῦ κ. Βράϊτ, ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Βουλῆς εἶνε ἰσοβάθμιον. Τοῦτο δὲ ἐδράζεται ἐπὶ τῆς ἐναργοῦς τιμότητος αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ ὃν οἱ τε οὐδέτεροι καὶ οἱ πονηροὶ ἐκόντες ἀκόντες αἰσθάνονται πρὸς τὰς ὠρισμένας γνώμας ὅταν ὦσιν αὐταὶ εὐκρινεῖς. Ὅποιοι πόλοι ἀντιθετοὶ ἦσαν αὐτὸς καὶ ὁ μακαρίτης ἀντιπάλος αὐτοῦ, ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ! Ἀληθῶς ὁ Διαραεῖλης ἦτο ῥήτωρ δηκτικώτερος, ἐκ διαλειμμάτων μεταρσιώτερος καὶ μάλλον τανυσίπτερος. Ἄλλὰ ποία ἠϊκὴ ἐλαφρότης, ποία ἔλλειψις ἀρχῶν, ποία ἀπουσία ἐρματος, ἐνταῦθεν δὲ καὶ ποία ναυάγια! . . . Ἀναμφίβολως ὁ Θωμᾶς Καρλῦλος περὶ αὐτοῦ ἐσκέπτετο, ὅποτε ἔγραφε:

« Καὶ ὑπάρχει τι εἰδεχθέστερον ὑπὸ τὸν ἥλιον παρὰ τὸν εὐγλωττον ἀνθρώπον τὸν λέγοντα ψεύδη! . . . »

(Ἐπιτεταὶ συνέχεια).

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν κρεάτων.

Ἐν προλαβοῦσι φύλλοις τῆς Ἐστίας ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ διὰ τὴν δημοσίαν ὑγίαν τὸσον οὐσιώδους ζητήματος τῶν νοσηρῶν κρεάτων. Ἡδῆ μεταφέρομεν τὴν κατωτέρω λίαν ἐνδιαφέρουσαν συζήτησιν, ἣν ἀποσπῶμεν ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως τῆς 29ῆς μαρτίου (ἔ. ν.) 1884 τῆς ἐν Βρυξέλλαις Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας.

« Ὁ κ. Hugues, στρατιωτικὸς κτηνίατρος, ἐπαναλαμβάνει τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἐξῆς δύο ζητημάτων α') ἐν τὰ ἐφαρμμένα

κρέατα, ἦτοι τὰ προερχόμενα ἐξ ἀρρώστων ζώων, δύναται νὰ παραδίδονται εἰς τὴν καταναλώσιν, καὶ β') ἐν ἡ περιπτώσει τοιαῦτα κρέατα δὲν πρέπει νὰ καταναλίσκονται, τίνι τρόπῳ καὶ διὰ τίνος πρέπει νὰ γίνωνται αἱ ἐπιθεωρήσεις. Ὁ κ. Hugues ἀπαριθμεῖ τὴν μεγίστην ποσότητα τῶν κρεάτων, τὰ ὅποια οἱ ἐν ταῖς μεγαλουπόλεσιν ἐπιθεωρητὰ ἀπορρίπτουσιν ἀπὸ τῆς καταναλώσεως, διατάσσοντες τὴν κατάχωσιν αὐτῶν. Εἶνε τὰ κρέατα ταῦτα νοσηρά; Ὁ κ. Hugues εἶνε πεπεισμένος, ὅτι τὰ κρέατα ταῦτα εἶνε τῷ ὄντι νοσηρά. Πέρει δὲ εἰς ἀποδείξιν τῆς πεποιοῦσεως του ἀποδείξεις ἐπιστημονικὰς καὶ κλινικὰς.

« Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις, ὁ κ. Hugues ὑπομνησκει τὰ παρὰ πολλῶν σοφῶν γενόμενα πειράματα, δι' ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ φυματιώδη προϊόντα μεταδίδονται ἀπὸ τῶν ζώων εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Αἱ ὀξεῖαι φλογώσεις, ἃς ἐπακολουθοῦσι φαινόμενα γαγγραινώδη ἢ σηψαιμικά, εἶνε συχνότατα εἰς τὰ ζῶα. Γνωστὴ δὲ εἶνε ἡ ὀξύτης καὶ ἡ δραστηκότης τοῦ σηπτικοῦ ἰοῦ. Ὁ κ. Hugues πιστεῖται, ὅτι ἐν τῇ χρήσει τῶν κρεάτων τούτων ἤθελεν εὔρεθῇ ἡ αἰτιολογικὴ ἐξήγησις πλείστων τυφοειδῶν ἐπιδημιῶν, αἵτινες ἐμάστισαν τὸ ἀνθρώπινον γένος.

« Ὁ ἀγορεύων μετὰ ταῦτα διεξέρχεται πάσας τὰς κολλητικὰς καὶ παρασιτικὰς νόσους, αἵτινες ἀπὸ τῶν ζώων δύναται νὰ μεταδοθῶσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, οἷαι εἰσὶν ἐν παραδείγματι ἡ μάστις καὶ ὁ τύφος. Μεταβαίνων δὲ εἰς τὰ κλινικὰ διδόμενα, ἀναφέρει πολλὰ γεγονότα, ἐν οἷς παρετηρήθη ἡ ἀμείστος σχέσις μεταξὺ τῆς χρήσεως γάλακτος ἢ κρεάτων προερχομένων ἀπὸ ζώων ἀρρώστων καὶ τῆς ἀναπτύξεως σοβαρωτάτων νόσων, συχνάκις θανατηφόρων.

« Αἱ ἐπιθεωρήσεις εἶνε ἐπομένως ἀπολύτως ἀναγκαῖαι, συμπεραίνει ὁ κ. Hugues. Δέον νὰ γίνωνται αὐταὶ ἐπὶ τε τοῦ ζῶντος ζώου καὶ ἐπὶ τοῦ σφάγιέντος ζώου. Δέον δὲ νὰ ἐκτελῶνται ἀποκλειστικῶς παρὰ κτηνιάτρων, οἵτινες εἶνε οἱ μόνοι ἀρμοδίῳ. Ὑπὸ τὴν ἐποψίαν ταύτην οἱ κρεοπῶλαι εἶνε τὸσον ἀνωφελεῖς, ὅσον ἀνωφελεῖς εἶνε διὰ τὰς αὐτοψίας οἱ ὑπηρετὰ τῶν ἀνατομικῶν ἀμφιθεάτρων.

« Ὁ κ. Willems. — Ἐπιτήρησις νοήμων καὶ ἀρμοδία ἀποβαίνει ἀναγκαῖα. Ἄλλ' ὁ κ. Depaire διατείνεται, ὅτι δὲν εἶνε βεβαιωμένον ἐπιστημονικῶς, ὅτι εἶνε βλαβερὸν εἰς τὴν ὑγίαν τὸ κρέας τὸ προερχόμενον ἀπὸ ζώων ἀρρώστων. Πλὴν ἐὰν ἡ γνώμη αὕτη ἐπεκράτει, μεγίστη ἤθελεν ἐπέλθει βλάβη εἰς τὴν δημοσίαν ὑγίαν. Ναί, ἡ καταναλώσις κρεάτων προερχομένων ἀπὸ ζώων προσβληθέντων ὑπὸ λύσεως, ὑπὸ μάστιος, ὑπὸ φυματιώσεως δέον ν' ἀποκλεισθῇ

ἀπὸ τῆς μαγειρικῆς χρήσεως ὁ κίνδυνος εἶνε ἐπιστημονικῶς βεβαιωμένος, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾔνε ἡ θύρα δι' ἧς εἰσέρχεται ὁ βίος. Δὲν ἔχω ἀνάγκη ν' ἀναφέρω νέα γεγονότα. Πλεῖστα τοιαῦτα ἐξετέθησαν ἐνώπιον ὑμῶν. Ἡ φυματίωσις τοῦ ἀνθρώπου θανατώνει τὸ πέμπτον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρώπης. Εἶνε δὲ ἡ νόσος αὕτη συχνοτέρα ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἐντα καταναλισκονται παντοῦ εἶδους κρέατα, ἢ ἐν ταῖς ἐξοχαῖς ἢ ἐν κρεωφαγίᾳ εἶνε ὀλίγη. Ἡ μεταδοτικότης τῆς φυματίωσεως εἶνε πρὸ καιροῦ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ παραδεδεμένη, οὔτε δύναται τις ν' ἀρνηθῆ ταύτην μετὰ τὰ πειράματα τῶν Willemin, Klebs, Toussaint, Gerlach, Koch, κτλ. Ἀφ' οὗτο δ' ὁ Koch ἀνεκάλυψε τὸ μικροζῶον τῆς φυματίωσεως, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ νόσος αὕτη εἶνε ἡ αὐτὴ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ παρὰ τοῖς ζώοις, καὶ ὅτι μεταδίδεται ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ ζῶα καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Πῶς εἶνε λοιπὸν δυνατόν νὰ βεβαιώμεν ἤδη, ὅτι ἡ τροφή διὰ κρέατος φυματιώδους εἶνε ἀβλαβής; Ὑπεθυμίζω ὑμῖν τὰ συμπεράσματα τὰ γενόμενα παραδεκτὰ κατὰ τὸν παρελθόντα σεπτέμβριον ὑπὸ τῆς διεθνοῦς συνόδου τῶν κτηνιάτρων ἐν Βρυξέλλαις. Τὸ κυριώτατον ἐκ τῶν συμπερασμάτων τούτων ἦτον, ὅτι ἡ φυματίωσις εἶνε κολλητική, καὶ ὅτι εἶνε ἀφευκτὸν ν' ἀποβάλλωμεν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τὸ κρέας τὸ ἀπὸ φυματιώδους ζώου προερχόμενον.

«**Ο κ. Boens.**—Ὅτε ἐπαρουσίασα τὴν πρότασίν μου τῷ 1882, δὲν περιέμενα νὰ λάβω τὴν ἀπευθυνθεῖσάν μοι πρόκλησιν. Ὁ κ. Depaire ζητεῖ γεγονότα, αἰ ἀπὸ καθέδρας βεβαιώσεως δὲν ἐπαρκοῦσιν αὐτῷ κτλ. Κατηγοροῦμένην λοιπὸν ὡς μὴ φέρων οὐδὲν γεγονὸς εἰς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεώς μου. Οἱ ἀγορεύσαντες ἐκτοτε ἔφερον, πιστεύω, ἐπαρκῆ γεγονότα καὶ ἀποδείξεις. Τῷ 1875, ἀπὸ δευτέρας εἰς πέμπτην τῆς ἐβδομάδος, ἐν χωριδίῳ ἐν ᾧ δὲν ὑπῆρχον ἄρρωστοὶ προσεβλήθησαν τεσσαράκοντα τρία ἄτομα ὑπὸ τύφου. Πάντες οἱ ἄρρωστοὶ οὗτοι εἶχον φάγει ἀπὸ τοῦ κρέατος νοσοῦσης ἀγελάδος. Τῷ 1872 ὑπῆρχεν ἐν Charleroi κρεοπωλεῖον ἱππέλου κρέατος. Αἶφνης ἐν διαστήματι ὀκτῶ ἡμερῶν, τεσσαράκοντα τέσσαρα ἄτομα φαγόντα ἐκ τοῦ κρέατος τοῦ κρεοπωλείου τούτου ἀσθενοῦσι καὶ ἀποθνήσκουσιν. Ἄλλως τε αὕτη ἡ μακρὰ ἐκτίσεις τοῦ κ. Wehenkel, ἧτις φέρει καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ κ. Depaire, περιέχει ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις.

«**Ο κ. Wehenkel,** εἰσηγητής. — Ἐκ τῆς συζητήσεως προκύπτει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῆ ἀπόφασις ἀπόλυτος. Δέον νὰ διακρίνωμεν τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀπὸ τοῦ μὴ ἀπολύτως ἀναγκαῖου. Δέον νὰ ἐπισκοπήσωμεν τὴν ἐπενέργειαν τοῦ κρέατος ἐπὶ τοῦ καταναλισκόντος αὐτὸ ἀτόμου, ὡς ἐπίσης καὶ αὐτὴν τὴν ἐπὶ τοῦ ὡμοῦ

κρέατος διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίαν τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν παρασκευὴν αὐτοῦ. Κατὰ γενικὸν ὅρον, τὸ κρέας δύναται νὰ εἶνε ἐπιβλαβὲς ἕνεκα τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προκειωμένης ἀποσυνθέσεώς του, ἕνεκα τοῦ μαρμαρωτοῦ ὅφ' οὗ τὸ ζῶον ἔπασχε, καὶ τέλος ἕνεκα τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων ἃς ἐπαρουσίαζεν. Ὑπάρχει λοιπὸν σειρά ὀλόκληρος ἀφορμῶν σοβαρωτάτων, ὅπως ὑποστηριχθῆ ἡ ἰδέα σπουδαίας ἐπιθεωρήσεως τῶν κρεάτων ἐνεργουμένης ὑπ' ἀνδρῶν ἀρμοδίων.

«**Ο κ. Depaire.** — Εἶνε εὐτυχής, λέγει, ὅτι προεκάλεσε τὰς ἀνωτέρω ἐξηγήσεις. Διαμαρτύρεται ὅμως κατὰ τῆς πλάνης τοῦ κ. Willems, διότι οὐδέποτε ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὸ κρέας τῶν ἄρρωστων ζῶων δὲν ἦτον ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν υἰείαν, ἀλλ' ἐπεριωρίσθη νὰ ζητήσῃ ἀποδείξει. Ἄλλ' ἐὰν ἀναδιφῶμεν τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ Δελτίου τοῦ Συμβουλίου τῆς υἰγιεινῆς τῆς Γαλλίας, θέλωμεν ἀναγνώσει, ὅτι ὁ κ. Boulay θέτει ἐπὶ τὸ ζήτημα, ἐὰν εἶνε νοσηρὰ τὰ περιὼν ὁ λόγος κρέατα. Ἡ γνώμη ἐπομένως ἡ παρὰ τῶν πλείστων ἐκ τῶν προλαλησάντων ὑποστηρικθεῖσα, δὲν εἶνε τόσον ἀσφαλῶς βεβαιωμένη ὥστε νὰ μὴ ζητήσωμεν καὶ ἄλλας πληροφορίες. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ πιστεύω, ἐπιλέγει ὁ κ. Depaire, ὅτι ὀφειλομεν νὰ εἴπωμεν πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰδε. — Χρήσιμον εἶνε νὰ ὁργανίστη ἐπιθεωρήσιν σπουδαίαν τῶν εἰς τὴν κατανάλωσιν προωρισμένων κρεάτων, διότι ἡ παρούσα ἐπιθεωρήσις εἶνε ὀλιγαπατηλή.»

ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

Χελιδόνι μου καυμένο,
πές μου, πές μου διατί
ἔχεις στήθος ματωμένο
καὶ νουρά φαλιδιστή;

Ἐπερνοῦσ' ἀπὸ τὴν Πόλην,
ἀπὸ τὴν Ἁγιά-Σοφιά,
μ' ἔλη τὴν χαρὰ καὶ μ' ἔλη
τὴν ἀρχαῖα μ' εὐμορφιά.

Καλοκαίρι νὰ μηνύσω
στὸν Γραικὸ τὸν βασιλιά,
καὶ σὸτ σπῆτι του νὰ κτίσω
τὴν μικρὴ μου τὴν φωλιά.

Δὲν τὸν ἤρῃα ξενοιασμένο
στὸ χρυσὸ του τὸ θρονί,
δὲν τὸν εὐρήκα σκυμμένο
σ' ἐκκλησιὰ νὰ προσκυνῆ.

Δὲν τὸν ἤρῃα σὲ παλάτι
μὲ μιὰ ἀγάπη μουσικία,
μόν' τὸν ἤρῃα πάνου στ' ἀτι
ποῦ πολέμα τὴν Τουρκία.

Στῶνα χέρι τὸ κοντάρι,
στ' ἄλλο χέρι τὸ σπαθί,
ἢ τὴν νίκη θεὰ πάρη,
ἢ τὸ Γένος θὰ χαθῆ.

Γιατί εἶν' ὀλίγ' οἱ φίλοι,
κ' οἱ ἐχθροὶ του μυρμηγκιά
καὶ δὲν ἔχει ποῖον νὰ στείλῃ
νὰ μηνύσῃ στὴν Φραγκιά;

Ἄχ! Φραγκιά, χριστιανευμένη
μ' εὐαγγέλιο γραικικὸ,
πῶς ὑπόφερες νὰ γένῃ
τέτοιο ἄπιστευτο κακὸ!

Πῶς παράτησες νὰ πλήθῃ
τῆς σκλαβιάς ἡ μαχαίριά
τὸν λαὸ, ποῦ σ' ἔχει δεῖξει
τὶ θὰ τῆ ἔλευθεριά.

Ταῦτα ὀκέφθη πῶς δὲν ἔχει
ποῖον νὰ στείλῃ νὰ τὰ πῆ,
καὶ σὸν θεελλα διατρέχει,
καὶ χτυπᾷ σὸν ἀστραπή.

Τότ' ἀπὸ τὸ λάβαρό του
ἐσηκώθηκα γαργό,
τὸ πικρὸ παράπονό του
νὰ κηρύξω κἂν ἐγώ.

Χάμου πέταξα, μὲ βλέμμα
ἀπὸ φρίκη νεκρικὸ,
μοῦ ἐθάφθηκε στὸ αἷμα
τὸ στήθαί μου τὸ λευκὸ.

Ἐψηλοπέταξα, ἀπὸ χάμου,
μέσ' στὴν μάχη τὴν βαθεία,
ψαλιδίσαν τὴν νουρά μου
τ' ἀναριθμητὰ σπαθιά.

Δί' αὐτὸ λαλῶ θλιμμένα
ἀπὸ τὴν ἡμέρ' αὕτη,
κ' ἔχω στήθῃ ματωμένα
καὶ νουρά ψαλιδιστή.

G. M. BIZYHNOS

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Προχθὲς ὁ νεότευκτος διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς Δ. μεταβαίνει εἰς τοῦ καθηγητοῦ του κ. Α* ἵνα τὸν ἀποχαιρετίσῃ καὶ τὸν εὐχαριστήσῃ συνάμα ἐπὶ τῇ ἀναγορεύσει του.

— Ὅθ' ὡς εἶμαι πάντοτε εὐγνώμων, κύριε καθηγητά, διότι πᾶν ὅτι γνωρίζω εἰς ἐσᾶς καὶ μόνον τὸ ὄφελόν.

— Καλὲ γὰρ τόσῳ μικρὰ πράγματα δὲν ἀξίζει νὰ γίνεταί κἂν λόγος, ἀπαντᾷ ὁ καθηγητής, ὅστις ἐγνώριζε πῶσον ἐβάρυνον αἱ γνώσεις τοῦ μαθητοῦ του.

Ὁ ἀστυνόμος πρὸς τὸν κλητῆρα. Ποιανὸν ἀρχαίου ἦσαν τὰ ζῶα ποῦ ἐμπήσαν καὶ ἐρήμαξαν τὸν δημόσιον κήπον;

Ὁ κλητῆρ. — Ἰδικὰ σὰς, κύρ ἀστυνόμε!

Ὁ Ἀγαθόπουλος εὐρίσκειτο εἰς τὴν οἰκίαν φίλου του, τοῦ ὁποῦ αἶφνης ἡ σύζυγος καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ καὶ γεννᾷ ὠραῖον ἀγοράκι.

Τούτου γενομένου, ὁ Ἀγαθόπουλος τρέχει νὰ εὐρῆ τὸν εὐτυχῆ πατέρα, εἰς δὲν θέλει νὰ ἀναγγεῖλῃ πρῶτος τὴν χαρμύσσον ἐίδησιν.

— Ἡ γυναῖκά σου ἐγέννησε! τῷ φωνάζει ἄμα ἰδὼν αὐτόν.

- Καὶ τί παιδί ἔκαμεν;
- Μάντευσε ἂν ἠμπορεῖς . . .
- Θελυκὸ, ἔ;
- Ὅχι δὲν ἔκαμε θελυκὸ.
- Ἄ, ἀρσενικὸ λοιπὸν; Τί εὐτυχία!

— Μπᾶ, καὶ πῶς τὸ ἐμάντευσε! λέγει ἐκπληκτος ὁ Ἀγαθόπουλος. Κατάλαβα, κάποιος θὰ εἶχεν ἔλθει προτῆτερα καὶ σοῦ τὸ εἶπε!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Πῶσον σπανίως συμφωνοῦν τὰ μέσα μὲ τὰ ἔξω! Μὲ τὰ στολιδία πάντοτε ὁ κόσμος ἀπατάται. Ἰδὲ τὰ δικαστήρια: Ὑπόθεσις ὑπάρχει, ὅσον καὶ ἂν τὴν φαντασθῆς αἰσχροὺν καὶ σαπημένην, ὅπου μὲ λόγια εὐμορφα ἐν τὴν καρυκεύσεως δὲν κρύπτονται τὰ αἰσχρὰ τῆς; Ἰδὲ καὶ τὴν θερησκείαν: Ὑπάρχει πλάνη, ἀρεσις, ποῦ δὲν θὰ τύχῃ κάποιος μὲ ὕψος ἐπιβλητικὸν νὰ τὴν καθιερώσῃ διὰ τοῦ κύρους τῶν Γραφῶν, καὶ τὴν ἀναίδειαν τῆς μ' εὐπρόσωπα στολισμάτα νὰ τῆς περικαλύψῃ; Κάθε κανὶα ἠμπορεῖ, ὅσον χονδρὴ κ' ἂν εἶναι μὲ κατὶ πρόσχημα ἀρετικῆς νὰ στολισθῆ ἀπ' ἔξω. Πῶσοι δειλοὶ, μὲ τὴν καρδιάν ὡσὺν τὴν ἄμμον χάνων, ἂν κρήνῃς ἀπ' τὰ γένεα τῶν εἶν' Ἡρακλεῖς ἢ Ἄρεις, κ' ἂν τοὺς ἀγαλλίσῃς— κάτασπρον τὸ αἱμά των ἂν [γόλα.

Μὲ μόνον τὰ φυτρώματα κοσμοῦνται τῆς ἀνδρείας, νὰ φαίνωνται ἐπίφοδοι! Ἰδὲ κ' ἡ ὠραιότης, ἰδὲ πῶς ἀγοράζεται κ' ἐκείνη μὲ τὸ ζῦγι. Εἰς τοῦτο δὲ μᾶς γίνεταί τὸ παρὰ φύσιν θαῦμα, νὰ εἶναι πλέον ἐλαφρὰ αἱ μᾶλλον φορτωμένοι. Καὶ πῶσα δὲ χρυσὰ σγουρά, στρημένα ὡσὺν τὰ φεῖδια, ποῦ σείονται κ' ἀφίνονται ἀέρας νὰ τὰ παίζῃ ἔς ἄλλην ἀνήκουον κεφαλῆν, κ' ἐκεῖνο τὸ κρανίον ὅπου ἐπρωτοφύτρωσαν εὐρίσκειται ἔς τὸν τάφον! Ὅστε λοιπὸν οἱ στολισμοὶ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο εἰμὴ ἀκτὴ ἀπατηλὴ πελάγους φρικτοτάτου. ἢ σκέπη χρυσοῦφαντη— καὶ κρύπτει μίαν μαύρην. Εἰς ἕνα λόγον, πρόσχημα τῆς ἀληθείας εἶναι, καὶ μὲ αὐτὸ οἱ πονηροὶ φρόνιμους παγιδεύουν.

(*Ἐκ τοῦ Ἐμαῦρου τῆς Βενετίας τοῦ Σακκατέρου κατὰ μεταφρ. Α. Βιζυνοῦ.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μοναὶ ἐν Ἑλλάδι. — Τὸ νῦν προσωπικὸν ὄλων τῶν μονῶν τοῦ κράτους κατὰ τινὰ πίνακα, δὲν ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργῶς ὑπέβαλεν εἰς τὴν

βουλὴν, ἀνέρχεται εἰς 3743, ἐξ ὧν μοναχοὶ 1781, μοναχαὶ 222, δόκιμοι 638, δόκιμοι 74, καὶ ὑπηρετοὶ 1028. Τὰ ἔσοδα τῶν μονῶν κατὰ τὸ 1883 ἀνῆλθον εἰς δρ. ν. 2,385,065, τὰ ἔξοδα εἰς δρ. 1,570,116, ὥστε ὑπάρχει πλεόνασμα δρ. ν. 814,949, ὅπερ εἶναι κατατεθειμένον εἰς τὰς τραπεζὰς καὶ τὰ δημόσια ταμεῖα.

Σημειώσαντες προηγουμένως τὴν περίεργον παρατήρησιν περὶ τῆς ποσότητος τῶν τριγῶν, ἃς περιέχει ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνθρώπου, συμπληροῦμεν αὐτὴν δι' ἄλλης οὐχ ἥττον ἀξιοπεριέργου, ὅτι δηλ. θεωρεῖται ὡς μαθηματικῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὑπάρχουσι ἐπὶ τῆς γῆς πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχοντες τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τριγῶν εἰς τὴν κεφαλὴν. Πράγματι κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Wilson ὁ ἀριθμὸς τῶν τριγῶν μιᾶς κεφαλῆς ἀνθρώπου δὲν εἶνε ἀνώτερος τῶν 127,920· ἡμεῖς παραδεχόμεθα ἔτι καὶ 150,000, λαμβάνοντες τὴν δασυτέραν κόμην, ἣτις ὑπάρχει. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς γῆς εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνώτερος, συμποσούμενος εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων. Ἐξ ὧν λοιπὸν τῶν κατοίκων δὲν δύναται νὰ ὑπάρχωσιν ἢ μόνον 150,000 ἄνθρωποι ἔχοντες διάφορον ἀριθμὸν τριγῶν τῆς κεφαλῆς, ποικιλλόντα μετὰξὺ 1 καὶ 150,000· ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι ἔχουσι ἀριθμὸν τριγῶν περιλαμβανόμενον μετὰξὺ τῶν δύο προσημειωμένων ἀριθμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς γῆς ὑπερβαίνει τὸ δισεκατομμύριον, ἀναγκαίως ἔπεται ὅτι πολλοὶ αὐτῶν ἔχουσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τριγῶν εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Ἰταλὸς δόκτωρ Παῦλος Γικάρδης ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως περιέργους παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀναστήματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ὧν ἐρανίζομεθα τὰ ἐπόμενα. Μετὰξὺ τοῦ ἀναστήματος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ μήκους τῶν βραχιόνων αὐτοῦ τεταμένον ὑπάρχει ἀτάθετὰ ἀναλογία. Παρὰ τοῖς πιθήκοις τὸ μήκος τῶν βραχιόνων τεταμένον εἶνε πολὺ μεγαλύτερον τοῦ ἀναστήματος αὐτῶν ἢ παρ' ἀνθρώποις· σχετικῶς δὲ πάλιν παρὰ τοῖς Νέγροις, Νηγηρίταις καὶ Παπυθαῖς ἡ ἔκτασις τῶν δύο βραχιόνων εἶνε μακροτέρα τοῦ ἀναστήματος ἢ παρὰ τῆ καυκασια φυλῆ. Κατὰ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν δὲν φαίνεται ὑπάρχουσα μεγάλη διαφορὰ μετὰξὺ τοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν δύο βραχιόνων· μέχρι δὲ τοῦ 7 ἢ 8 ἔτους τῆς ἡλικίας τὸ μήκος τῆς ἐκτάσεως τῶν βραχιόνων εἶνε σχεδὸν πάντοτε κατώτερον τοῦ μήκους τοῦ ἀναστήματος. Μετὰ τὸ 8^{ον} ἔτος τὸ μήκος τῶν βραχιόνων ἀρχαίως αὐξάνει, ὥστε καὶ ὑπερβαίνει κατόπιν τὸ τοῦ ἀναστήματος. Ἡ ἀναλογία μετὰξὺ ἀναστήματος καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν βραχιόνων μένει σχεδὸν πάντοτε ἀναλλοίωτος παρὰ τῆ γυναίκι, ὅμα εἰσέλθῃ εἰς τὸ 20^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας. ὑποτιθέμενον ὅτι τὸ ἀνάστημα ἔχει μήκος 1000, ἡ ἔκτασις τῶν βραχιόνων παρὰ μὲν τῷ ἐφήβῳ ἀνδρὶ ἔσται 1045, ἦτοι κατὰ 45 χιλιοστόμετρα ἀνωτέρα, παρὰ δὲ τῇ γυναίκι 1015. Κατὰ μέγιστον ὅρον τὸ μὲν ἀνάστημα δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν ἔκτασιν τῶν βραχιόνων κατὰ 10 ὑπεκατόμμετρα, τὰ νύκτα δὲ ἡ ἔκτασις τῶν βραχιόνων τὸ ἀνάστημα κατὰ 19 ὑπεκατόμμετρα.

Τὴν ἔμφυτον καὶ ἀπειρον ὄντως φιλανθρωπίαν τοῦ

ἄρτι ἀποθανόντος Γεωργίου Ζαρίφη μαρτυροῦσι πολλοὶ περιστάσεις, ὧν μίαν λίαν χαρακτηριστικὴν δημοσιευμένην ἐν τῷ «Κόσμῳ» Κωνσταντινουπόλεως μεταφέρομεν ἑνταῦθα.

«Ὅτε πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ ἀείμνηστος μετέβη εἰς Παρίσιον, μετὰ τινῶν ἐδδουμάδων διαμονῆν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ καὶ πολυθαλήτρῳ πρώτευοσῃ κατελήφθη ὑπ' ἀθυμίας καὶ μελαγχολίας, ἣτις ἤρξατο ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῆς υγιείας αὐτοῦ. Τοῦτο παρατηρήθη ὑπὸ τὸν περὶ αὐτόν, εἰς δὲ τῶν οικειοτάτων αὐτῷ ὁμογενῶν τραπεζιτῶν, ἠρώτησεν αὐτὸν ἡμέραν τινὰ διατὶ φαίνεται ἀθυμῶς. Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἀπεκρίνατο ἀσφάτως, εἰπὼν ὅτι «στενοχωρεῖται ἐν Παρίσιον». Ἀληθῶς, ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἐστενοχωρεῖτο ἐν Παρίσιον, διότι δὲν περιεκυκλοῦτο ὑπὸ τῶν αἰτούντων χάριτες, διότι δὲν ἔδλεπε καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ὕραι ἀνθρώπους πάσχοντας, ἐπικαλουμένους τὴν ἀρωγὴν του, διότι δὲν ἔδιδετο αὐτῷ ἀφορμὴ συνεχῶς εὐποιίας. Κατὰ συγκυρίαν, ὅτε εἶπε τοῦτο, εἰς τῶν ὑπηρετῶν προσελθὼν ἐνεχείρισεν αὐτῷ ἐνοσφράγιστον φάκελλον. Ἀποσφραγίσας ἀνέγνω τὸ ἔγγραφο, κατὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν οἱ περὶ αὐτὸν εἶδον τὴν ὄψιν αὐτοῦ φαιδρυνομένην καὶ ἐπανθῶν τὸ γλυκὺ ἐκείνο μειδίαμα, ὅπερ ἦν ἡ ἔκφρασις τῆς ἡδονῆς, ἣν ἐνεποιεῖ αὐτῷ ἡ πρῆξις τοῦ ἀγαθοῦ.

— Ἐδῶ εἶνε ὁ νέος αὐτός; εἶπέ του ἀμέσως ἡ ἑλληνίς, εἶπεν ὁ Ζαρίφης· καὶ μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἄτολμος καὶ ὠχρὸς νεανίας, ὁστις, ποθῶν νὰ σπουδάσῃ, ὑφίστατο ἐν Παρίσιον μύριας στερήσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Ὁ νέος ἀνέλαβε τὸ χρῶμα αὐτοῦ εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν Γεώργιον Ζαρίφην μετὰ γέλωτος καὶ πατρικοῦ φίλτρου δεξιούμενον καὶ ἐρωτῶντα τὰ κατ' αὐτόν.

— Μὰ πόσα φράγκα εἰμπορεῖς, παιδί μου, νὰ ζήσης καὶ νὰ σπουδάσῃς ἐδῶ;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ νέος ἐβόηε πρὸς στιγμὴν ἀμνηστικῶν ν' ἀποκριθῆ, εἶτα ὑπετραύλισε·

— Θα ζήσω καὶ θὰ σπουδάσω μὲ ἑκατόν, μὲ ἐξήντα, μὲ 50 φράγκα τὸν μῆνα, ἐὰν μόνον εἶχα αὐτὰ τακτικῶς καὶ ἀσφαλῶς.

— Ὅχι, παιδί μου, αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν γίνονται. Ἐξέσω ἐγὼ τὸ Παρίσι. Πρέπει νὰ ἔχῃς τοῦλάχιστον 350 φράγκα τὸν μῆνα. Αὐτὰ ἀπὸ σήμερον θὰ τὰ ἔχῃς ἀπὸ ἐμέ· πῆγαίνε λοιπόν, ἀλλὰ νὰ εἶσαι πρόνιμος καὶ ἐπιμελής καὶ νὰ ζῆς μὲ οικονομίαν, διότι ἄλλως ἐδῶ δὲν σοῦ φθάνουν οὐτὲ 350 χιλιάδες φράγκα.

Παραλείπομεν τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἀπόρου σπουδαστοῦ, σημειώμεν δὲ μόνον ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἦτο ἄχρι τῆς ἑσπέρας εὐθὺς καὶ ζωήρως.

Ἡ ὑπὸ τὸν περικληθῆ Κῶν ἐπιτροπὴ τῶν Γερμανῶν ἰατρῶν ἡ πεμφθεῖσα ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἰνδικὴν, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰ ἐπὶ τῶν χολερίων πειράματα, ἐπέτυχεν σπουδαίωτα αποτελέσματα. Εἰς τοὺς στομάχους πάντων τῶν ἀναταμέντων πτωμάτων ἀνευρέθη τὸ μικρόβιον, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι γεννᾷ τὴν ἐπιδημίαν. Ἀγγλὸς δὲ τις ἰατρός, ὀνόματι Ρίχαρδς κατώρθωσε καὶ νὰ μεταδώσῃ ταχνητῶς δι' ἐμβολιασμοῦ τὴν νόσον εἰς χοῖρον, ὁστις ἀπέθανεν ἐντὸς τριῶν ὡρῶν.